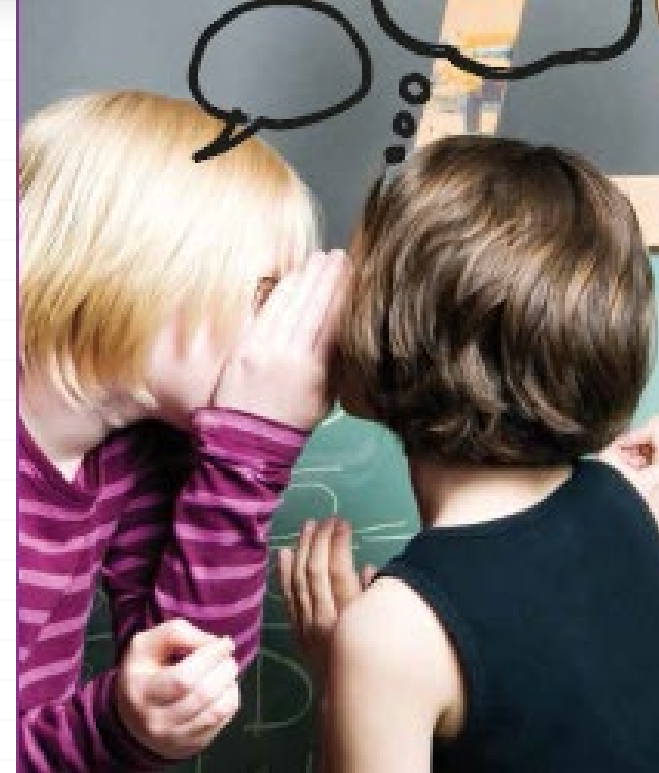

**Πρώτη συνάντηση
Δικτύου σχολείων για
υποστήριξη της
εφαρμογής της
Αντιρατσιστικής
Πολιτικής του ΥΠΑΝ
2025-2026**

30 Οκτωβρίου 2025

Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ

Λειτουργός Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού Α΄

kodikas@cyearn.pi.ac.cy

paramichael.e@cyearn.pi.ac.cy

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

Καλώς ήρθατε!

- Στα χαρτάκια γράφουμε ρατσιστικά περιστατικά που έχουν συμβεί στο σχολείο μας ή σε άλλα σχολεία όπου εργαστήκαμε πρόσφατα.
- Αποφεύγω αναφορές σε προσωπικά δεδομένα ή σε λεπτομέρειες που μπορεί να φωτογραφίσουν άτομα ή σχολεία.
- Γράφω ένα περιστατικό σε κάθε χαρτάκι. Μπορώ να συμπληρώσω όσα χαρτάκια θέλω.

Stories that Move

Toolbox against discrimination

Με λένε Tyrell, είμαι
14.

▶ ▶| 🔊 0:04 / 1:28

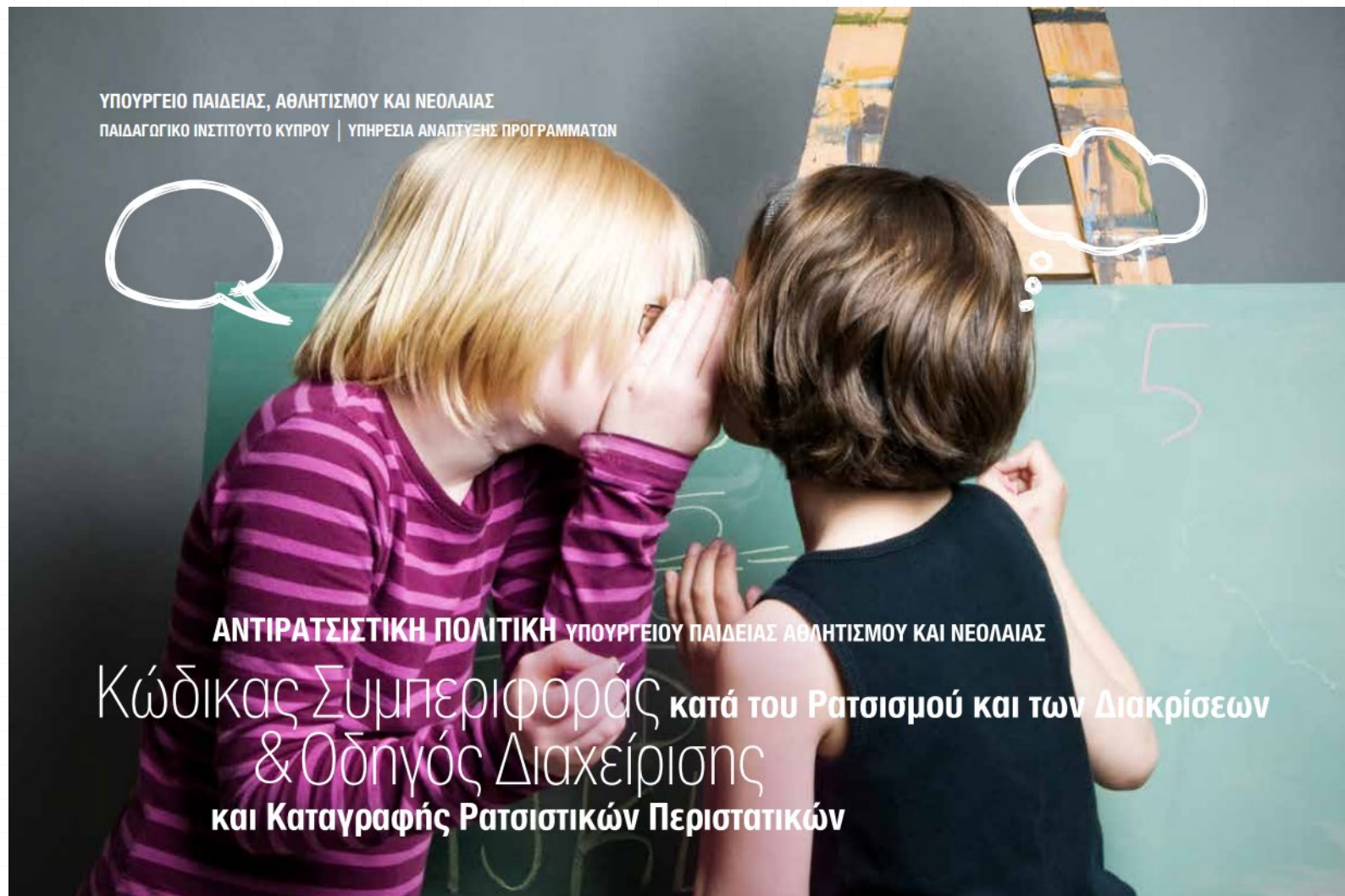

Being subjected to racist comments by classmates | Tyrell, 14 | Stories that Move

https://www.youtube.com/watch?v=mB4ZC03P2_E

Υποχρεωτική εφαρμογή πολιτικής για Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές

A pink poster with white and black text. At the top is the logo of the Ministry of Education, Sport and Youth. The main title is 'ΑΝΤΙ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ'. Below it is the text 'ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ'. The poster lists three key actions: 'Σεβόμαστε', 'Καταδικάζουμε', and 'Αναφέρουμε', each followed by a brief description of the action.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΑΝΤΙ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Σεβόμαστε
τα δικαιώματα όλων των μελών
της σχολικής κοινότητας

Καταδικάζουμε
κάθε μορφή ρατσισμού,
διακρίσεων και βίας

Αναφέρουμε
τα ρατσιστικά περιστατικά,
στον/στην Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό

Εφαρμογή από το 2014:

- ο Πρώτο σημαντικό βήμα η **αναγνώριση** των πολύπλοκων και εξελισσόμενων μορφών ρατσισμού σε όλα τα πλαίσια (θεσμικό, κοινωνικό, ατομικό), στις έμμεσες και άμεσες του μορφές.
- ο Πιλοτική εφαρμογή 2014
- ο Διευρυμένη εφαρμογή 2015
- ο Καθολική υποχρεωτική εφαρμογή 2018
- ο Επικαιροποιημένη έκδοση 2025

Δέσμευση του ΥΠΑΝ αναφορικά
με την Αντιρατσιστική Πολιτική
σε συνέχεια της Απόφασης
Υπουργικού Συμβουλίου
(1/11/2023) «Μέτρα
Ενδυνάμωσης των σχολείων
κατά της βίας και της
παραβατικότητας»

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

1^η Νοεμβρίου 2023

**Μέτρα ενδυνάμωσης των σχολείων
κατά της βίας και της παραβατικότητας**

Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε σήμερα Πρόταση του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ), για τη λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας και της παραβατικότητας στα σχολεία.

Μετά το πέρας της συνεδρίας, η Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας κ. Αθηνά Μιχαηλίδου σε δηλώσεις της στους δημοσιογράφους ανέφερε: Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε στη σημερινή του συνεδρίαση σειρά συγκεκριμένων μέτρων που αφορούν τα σχολεία μας και το θέμα της πρόληψης της βίας και της παραβατικότητας, για το οποίο συζητάμε αρκετό καιρό.

Λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας και της παραβατικότητας στα σχολεία

- Εντάσσονται **μέτρα πρόληψης της βίας** και παραβατικότητας στο Σχέδιο Βελτίωσης της κάθε σχολικής μονάδας
- Θεσμοθετείται και παρακολουθείται η **εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής** σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης
- Εισάγονται, διαθεματικά, στο **Αναλυτικό Πρόγραμμα** όλων των βαθμίδων έννοιες και ενότητες **Αγωγής του Πολίτη, Ειρηνικής Επίλυσης Διαφορών και Διαλόγου**

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - 2025

Η επικαιροποίηση κρίθηκε απαραίτητη στο πλαίσιο:

- ο του **περί της Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας Νόμου του 2020** (Ν. 185(Ι)/2020) Ε.Ε., Παρ.Ι(Ι), Αρ.4793, 15/12/2020 και Ν. 100(Ι)/2024) Ε.Ε., Παρ.Ι(Ι), Αρ.438)
- των **περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμών** του 2017
- των **κανονισμών λειτουργίας σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης** (Οι περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμοί του 2024 (Κ.Δ.Π. 168/2024)
- της **απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου** για τη λήψη μέτρων για την πρόληψη της βίας και της παραβατικότητας στα σχολεία (αρ. 95.448, ημερ. 1/11/2023), όπου αναφέρεται η υποχρέωση των σχολείων για την εφαρμογή της πολιτικής, καθώς και η θεσμοθέτηση και παρακολούθησή της.

Η επικαιροποίηση αφορά κυρίως στα ακόλουθα σημεία:

α) Στον τίτλο της πολιτικής προστέθηκε ο όρος 'διακρίσεις' ώστε να είναι πιο ξεκάθαρο ότι πρόκειται για πολιτική που αφορά όλες τις μορφές ρατσιστικών περιστατικών.

β) Ο Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων τροποποιήθηκε ώστε να περιλαμβάνει αναφορές στις πρόσφατες Εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) για την Κύπρο, πρόσφατη διεθνή βιβλιογραφία αναφορικά με την αναγκαιότητα και το θεωρητικό υπόβαθρο της πολιτικής (π.χ. έχουν προστεθεί ορισμοί και για άλλες μορφές ρατσισμού), καθώς και πρόσφατες διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές συνθήκες, στρατηγικές και συστάσεις, τα οποία παρέχουν το θεσμικό πλαίσιο πολιτικής για την κατανόηση και την εφαρμογή αντιρατσιστικών πολιτικών στα σχολεία στην Ευρώπη.

γ) Εναρμόνιση με το πλαίσιο του περί της Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας Νόμου του 2020 (Ν. 185(Ι)/2020) Ε.Ε., Παρ.Ι(Ι), Αρ.4793, 15/12/2020 και Ν. 100(Ι)/2024) Ε.Ε., Παρ.Ι(Ι), Αρ.438) και της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για τη λήψη μέτρων για την πρόληψη της βίας και της παραβατικότητας στα σχολεία (αρ. 95.448, ημερ. 1/11/2023), όπου αναφέρεται η υποχρεωτική εφαρμογή της Αντιρατσιστικής Πολιτικής του ΥΠΑΝ καθώς και η θεσμοθέτηση και παρακολούθηση της εφαρμογής της.

δ) Ο Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών επικαιροποιήθηκε ώστε τα βήματα διαχείρισης να εναρμονίζονται πλήρως με τους νέους κανονισμούς λειτουργίας των δημόσιων σχολείων της Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης (Οι περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμοί του 2024 (Κ.Δ.Π. 168/2024) και Οι περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμοί του 2017), καθώς και με τις αλλαγές που έχουν γίνει στη δομή και καθήκοντα της Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης και του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο τα τελευταία χρόνια.

ε) Γλωσσικές διορθώσεις και αλλαγές για συμπεριληπτική, μη σεξιστική γλώσσα.

Ετήσιος απολογισμός για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής από ανάλυση των δηλώσεων που αποστέλλονται στο ΠΙ μέσω της «Ετήσιας αναφοράς ρατσιστικών περιστατικών»

- Από τα 158 σχολεία που απέστειλαν τις ετήσιες αναφορές, τα 78 δεν κατέγραψαν κανένα ρατσιστικό περιστατικό ενώ τα υπόλοιπα 80 κατέγραψαν συνολικά **699 ρατσιστικά περιστατικά** (τον μεγαλύτερο μέχρι στιγμής αριθμό).
- Τα ρατσιστικά περιστατικά βασίζονται σε **διάφορα κριτήρια** διαφορετικότητας.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩ Ν
ΧΡΩΜΑ	195
ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ	177
ΕΜΦΑΝΙΣΗ (κυρίως βάρος)	155
ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ	78
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	65
ΗΛΙΚΙΑ	53
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	31
ΦΥΛΟ	25
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	17
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΦΥΛΟΥ	10
ΓΛΩΣΣΑ	9
ΆΛΛΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ	9
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ Η ΆΛΛΕΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ	8
ΑΝΑΠΗΡΙΑ	6
ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ	4

Συνολικά, αναφέρθηκε ότι 513 άτομα βίωσαν
ρατσιστική βία η οποία ασκήθηκε από συνολικά 515
άτομα της σχολικής κοινότητας:

	ΘΥΜΑΤΑ	ΘΥΤΕΣ
ΜΑΘΗΤΕΣ/ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ	479	508
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ	32	5
ΑΛΛΑ ΜΕΛΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	2	2
ΣΥΝΟΛΟ	513	515

Τα περισσότερα ρατσιστικά περιστατικά που καταγράφηκαν έλαβαν χώρα στην αυλή, στην τάξη και στο γήπεδο και λιγότερα στους διαδρόμους του σχολείου, στο διαδίκτυο, και εκτός σχολείου

ΧΩΡΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ
ΑΥΛΗ	302
ΤΑΞΗ	198
ΓΗΠΕΔΟ	172
ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ	35
ΕΚΤΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	25
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	24
ΆΛΛΟΣ ΧΩΡΟΣ (τουαλέτες, λεωφορείο, αίθουσα πολλαπλής)	10

Οι περισσότερες αναφορές στους/στις
υπεύθυνους/υπεύθυνες εκπαιδευτικούς έγιναν
από το/τα θύμα/θύματα:

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
ΘΥΜΑ	252
ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑ ΜΑΡΤΥΡΑ	205
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΜΑΡΤΥΡΑ	168
ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΕ	193
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΕ	66
ΑΛΛΟ ΑΤΟΜΟ	33

Απολογισμός

- Σε σχέση με προηγούμενες χρονιές, σημειώνεται η αύξηση στην καταγραφή των ρατσιστικών περιστατικών στη βάση της εθνικότητας και του χρώματος, ενώ παραμένουν σε υψηλούς συγκριτικά αριθμούς τα ρατσιστικά περιστατικά στη βάση της εμφάνισης, κυρίως του βάρους, όπως διευκρινίζεται από τα σχολεία. Σημειώνεται ότι οι όροι **fattism και fatphobia** δεν έχουν ακριβή ακόμα μετάφραση στην ελληνική βιβλιογραφία (λιποφοβικός ρατσισμός ή λιποφοβία) αλλά εκφράζουν τη συγκεκριμένη διάκριση στη βάση του βάρους ή του μεγέθους των ατόμων.
- Από τα 159 σχολεία που υπέβαλαν την ετήσια συνοπτική αναφορά ρατσιστικών περιστατικών, τα 28 συμμετείχαν στο Δίκτυο του ΠΙ για υποστήριξη της εφαρμογής της εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής. Από αυτά, τα 24 κατέγραψαν συνολικά 233 ρατσιστικά περιστατικά ενώ τα 4 δεν κατέγραψαν κανένα. Χρήζει διερεύνησης το γεγονός ότι **18 από τα σχολεία που συμμετείχαν στο Δίκτυο δεν υπέβαλαν την ετήσια συνοπτική αναφορά.**

Δυσκολίες στην υλοποίηση της εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής

- ο Η **λογοδότηση** των σχολείων για την εφαρμογή της πολιτικής και συγκεκριμένα για την καταγραφή των περιστατικών και αποστολή της ετήσιας αναφοράς.
- ο Η δυσκολία των εκπαιδευτικών να διαχειριστούν την **άρνηση ή απροθυμία συναδέλφων** τους να εφαρμόσουν την πολιτική.
- ο Η ανάγκη όπως οι **Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες** των σχολείων εμπλακούν άμεσα και αποτελεσματικά σε αυτή τη διαδικασία.
- ο Η **αξιοποίηση των δεδομένων** που καταγράφονται από τις Διευθύνσεις εκπαίδευσης.
- ο Ο σχεδιασμός και υλοποίηση **δράσεων** στη βάση συμπερασμάτων από την ανάλυση των ρατσιστικών περιστατικών ανά σχολείο και επαρχία σε επίπεδο πολιτικής και η εφαρμογή τους.

Θετικά στοιχεία

- ο Η **Θετική ανταπόκριση** που βρίσκουν οι δράσεις στήριξης του ΠΙ διαφαίνεται μέσα από την ανατροφοδότηση και την τελική αξιολόγηση από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες **στο Δίκτυο**, κυρίως αναφορικά με την ουσιαστική βοήθεια και αλληλεπίδραση που βιώνουν σε αυτό.
- ο Κρίσιμη αποδεικνύεται η υποστήριξη **από τη Διεύθυνση** του σχολείου για την εφαρμογή της πολιτικής.

Παραδοχές περί ρατσισμού

1. Η «φυλή» (η «ράτσα» του ρατσισμού) θεωρείται πλέον κοινωνική κατηγορία και **όχι βιολογική**. Δεν έχουν βρεθεί φυσικά ή γενοτυπικά χαρακτηριστικά που να είναι κοινά σε μία «φυλή», αλλά να μη συναντώνται σε καμία άλλη.
2. Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε άτομα ή ολόκληρες κοινωνίες ως 'ρατσιστές' ή 'ρατσιστικές'. Επικεντρωνόμαστε στις **συμπεριφορές** ή τις **πράξεις**, όχι στα άτομα
3. **Ο καθένας από μας συμπεριφέρεται ρατσιστικά** (σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό) και πολλές φορές δεν το συνειδητοποιούμε (ή δεν θέλουμε να το παραδεχτούμε)
4. Τα σχολεία, η αστυνομία, οι άλλοι θεσμοί από μόνοι τους **δεν μπορούν να αλλάξουν την κοινωνία**. Αλλά σε συνεργασία όλοι μας μπορούμε να συμβάλουμε στη σταδιακή αλλαγή κουλτούρας και πρακτικών για κάποια ζητήματα

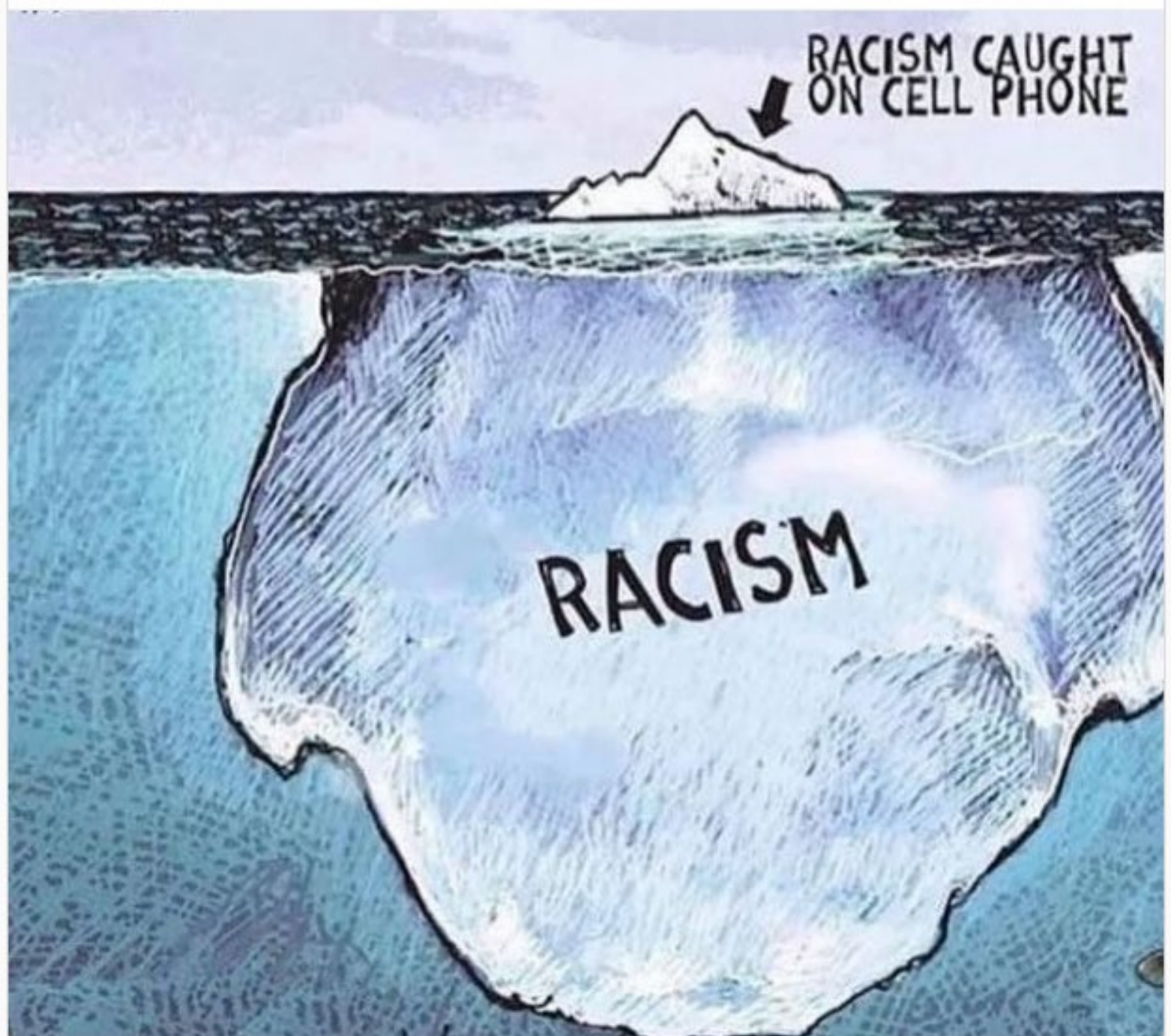
Ο ρόλος της εκπαίδευσης

- ο Δεν είναι να διασφαλίσει μια κοινωνία απόλυτα απαλλαγμένη από εχθρότητα και μίσος – ένα μάλλον αδύνατο και μη ρεαλιστικό στόχο –
- ο ΑΛΛΑ να αναλάβει το μερίδιο της ευθύνης της στη δημιουργία ενός σχολείου όπου τα ρατσιστικά περιστατικά ΔΕΝ περνούν απαρατήρητα
- ο ΚΑΙ να προκαλέσει τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές να αναλύουν **κριτικά** όλους τους ισχυρισμούς που διατυπώνονται μέσα και έξω από την τάξη, ειδικά εκείνους που θεμελιώνονται σε κυρίαρχες ιδεολογικές αξίες που υποβιβάζουν τους ανθρώπους με βάση τη φυλή, το φύλο, ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό

Ρατσιστικά περιστατικά: Είναι «μεμονωμένα»;

- ο Η αντίληψη ότι τα ρατσιστικά περιστατικά είναι μεμονωμένα είναι ανακριβής στη βιβλιογραφία.
- ο Ο ρατσισμός είναι πλαισιωμένος στη δομική κουλτούρα μια κοινωνίας

Σκοπός αντιρατσιστικής πολιτικής

Σκοπός του Κώδικα & Οδηγού δεν είναι να χαρακτηρίσει ή να αποκαλέσει άτομα ως '**ρατσιστές**' ή '**μη ρατσιστές**' αλλά:

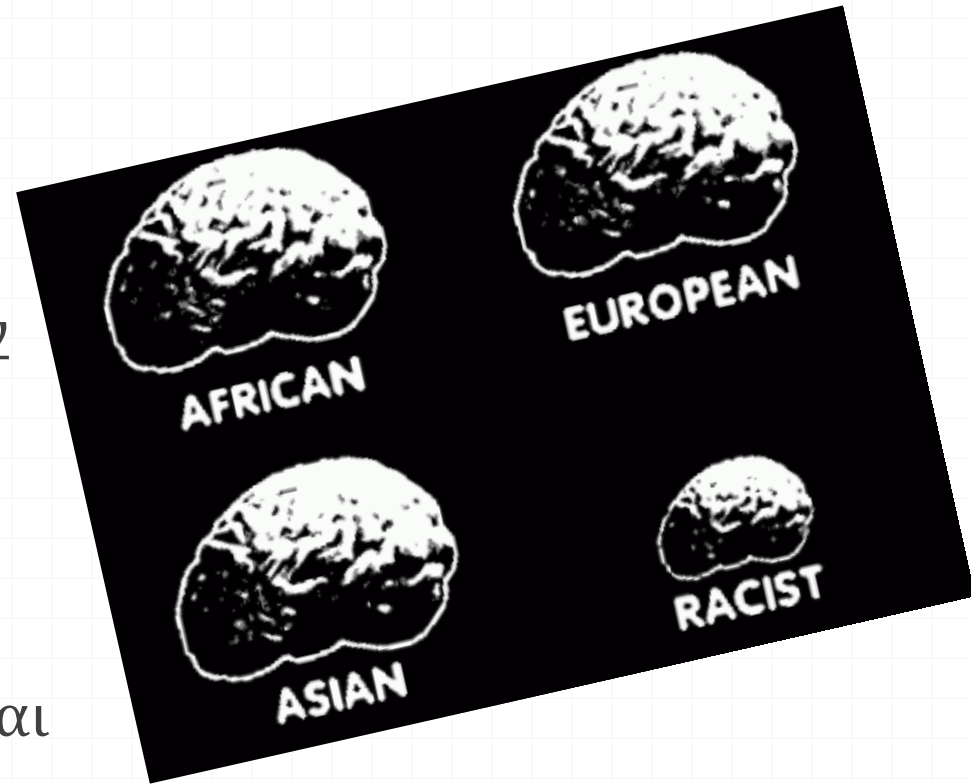
- ο η **αναγνώριση** των οποιωνδήποτε άμεσων ή έμμεσων, σκόπιμων ή άσκοπων λόγων, πράξεων και διαδικασιών που οδηγούν σε αρνητικές διακρίσεις συγκεκριμένων ατόμων με βάση τη διαφορετικότητά τους
- ο η **ανάληψη ενεργού δράσης** για πρόληψη και αντιμετώπιση ρατσιστικών περιστατικών, και
- ο η **ανάληψη ενεργού δράσης** για ανάπτυξη αντιρατσιστικής κουλτούρας.

Στόχοι Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού

- ο Η υποστήριξη της ισότητας, δικαιοσύνης και αμοιβαίου σεβασμού
- ο Η εξάλειψη ρατσιστικών περιστατικών οποιασδήποτε μορφής
- ο Η στήριξη των παιδιών που γίνονται δέκτες βίας, εκφοβισμού ή ρατσισμού οποιασδήποτε μορφής
- ο Η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως ορίζονται από τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- ο Η δημιουργία αντιρατσιστικής κουλτούρας.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: αποφυγή δαιμονοποίησης ατόμων που παρουσιάζουν ρατσιστικές συμπεριφορές

Η έκφραση ρατσιστικών συμπεριφορών δε συνοδεύεται πάντα από την ανάλογη πρόθεση, καθώς κάποια άτομα μπορεί να συμπεριφέρονται ή να εκφράζονται ρατσιστικά χωρίς να το αντιλαμβάνονται (Wetherell and Potter, 1992).

Κάθε άτομο που φοιτά ή εργάζεται στο σχολείο έχει το δικαίωμα:

- ο Ισότιμης συμπεριφοράς και σεβασμού από όλους τους άλλους στη σχολική κοινότητα
- ο Προστασίας από υποβολή σε οποιαδήποτε ρατσιστική ή εκφοβιστική συμπεριφορά και εμπλοκή σε ρατσιστικό περιστατικό ή άλλη μορφή βίας
- ο Πρόσβασης σε διαδικασίες υποβολής παραπόνου σε περίπτωση στην οποία το άτομο πιστεύει ότι έχει τύχει διάκρισης ή ρατσισμού στη βάση του φύλου, της εθνικότητας, της εμφάνισης, της θρησκείας, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της αναπηρίας ή άλλης πτυχής της ταυτότητάς του
- ο Παροχής ασφάλειας, εμπιστευτικότητας και ιδιωτικότητας στην οποιαδήποτε διαδικασία εξέτασης ή αναφοράς ρατσιστικού περιστατικού στην οποία εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο.

Όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές/τριες και άλλο προσωπικό του σχολείου) δεσμεύονται ώστε να:

- ο Σέβονται τα δικαιώματα όλων των ατόμων στη σχολική κοινότητα
- ο Αναγνωρίζουν και εφαρμόζουν τις υποχρεώσεις τους, όπως απορρέουν από τους κανονισμούς του σχολείου για την καταπολέμηση των διακρίσεων και του ρατσισμού
- ο Συμπεριφέρονται με ασφαλή και υπεύθυνο τρόπο αποφεύγοντας οποιαδήποτε επιθετική συμπεριφορά ή άλλη επικοινωνία που δείχνει έλλειψη σεβασμού σε άτομα ή περιουσίες
- ο Απορρίπτουν και καταδικάζουν κάθε μορφή ρατσισμού, παρενόχλησης ή διάκρισης προς οποιοδήποτε άτομο της σχολικής κοινότητας
- ο Αποφεύγουν έμμεση ή άμεση πρόκληση οποιουδήποτε ρατσιστικού περιστατικού
- ο Λαμβάνουν μέρος στη διαχείριση ρατσιστικών περιστατικών, η οποία πρέπει να γίνεται άμεσα, κατηγορηματικά και με συνέπεια, στη βάση του Κώδικα.
- ο Εάν παρατηρήσουν ρατσιστικά περιστατικά παρεμβαίνουν με ειρηνικά μέσα για να βοηθήσουν, εάν χρειάζεται, και στη συνέχεια αναφέρουν το περιστατικό στην/ον Υπεύθυνη/ο Εκπαιδευτικό

διαφορετικότητα

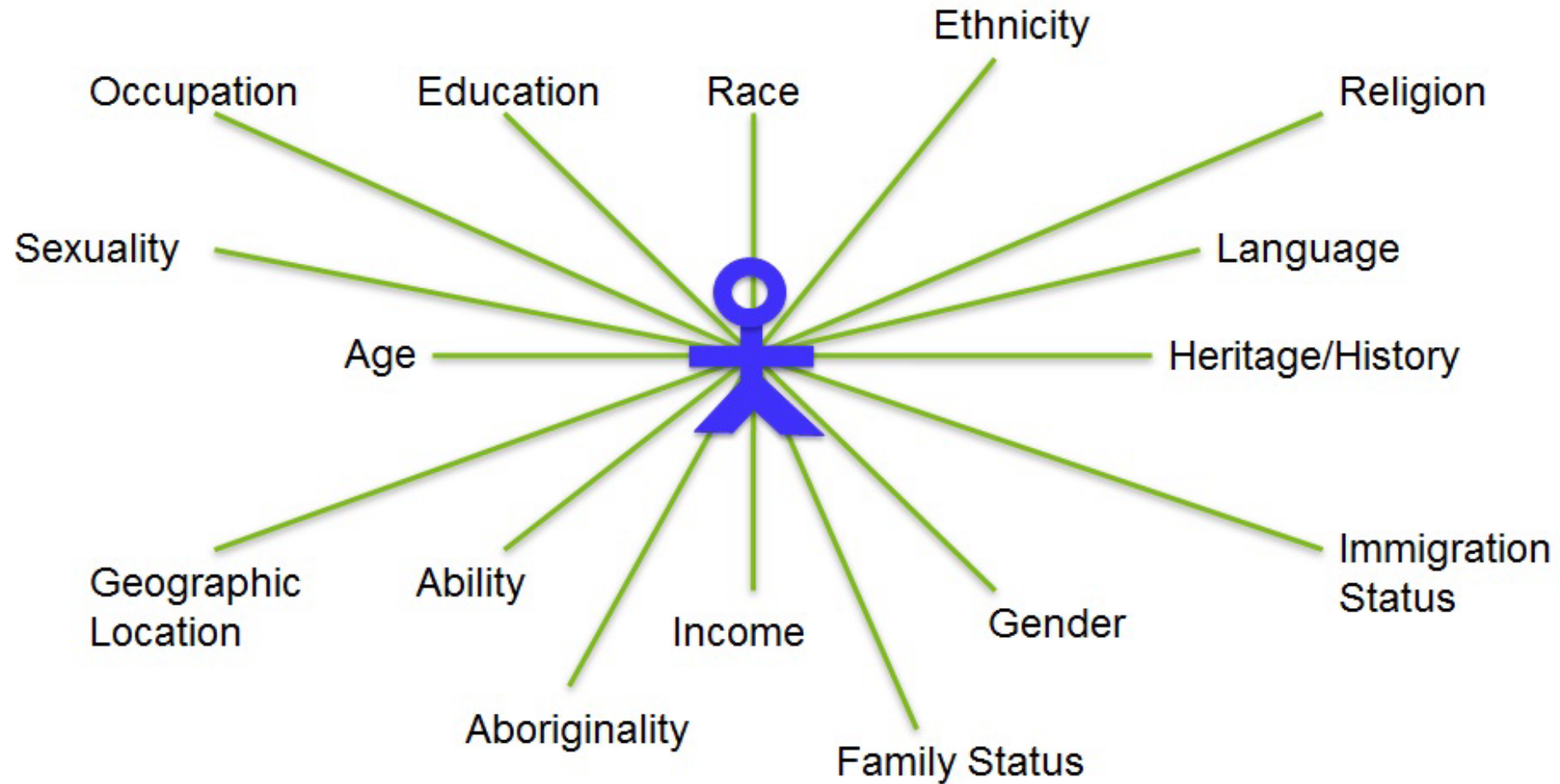
προκύπτει ή είναι αποτέλεσμα της προοπτικής ή της οπτικής που διαφοροποιεί κάποια άτομα στη βάση στοιχείων όπως: φύλο, χρώμα/εμφάνιση, εθνικότητα, κοινότητα ή θρησκευτική ομάδα, καθεστώς παραμονής στη χώρα, καταγωγή, θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, αναπηρία, ηλικία, σεξουαλικός προσανατολισμός, γλώσσα, προφορά, συνήθειες, επάγγελμα, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, κουλτούρα κ.ά.

ρατσισμός

συνέπειες πράξεων, συμπεριφορών και λόγων, έμμεσων ή άμεσων, οι οποίες περιθωριοποιούν, αποκλείουν και κάνουν διακρίσεις σε βάρος όσων θεωρούνται 'διαφορετικοί', ασχέτως πρόθεσης

(κάποιες φορές, ακόμα και παρεμβάσεις διαπολιτισμικής ή αντιρατσιστικής εκπαίδευσης μπορεί να εδραιώνουν αντί να αμφισβητούν ρατσιστικά στερεότυπα, εάν δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις θεσμικές ανισότητες)

intersectionality theory

πολλαπλότητα ταυτοτήτων & ρατσισμών

Με δεδομένη την **πολλαπλότητα των ταυτοτήτων** →
Εξίσου **πολλαπλοί** και **εναλλασσόμενοι** είναι και οι
πιθανοί συνδυασμοί διακρίσεων και ρατσισμών
που μπορεί να αδικούν ή να ευνοούν κάποια παιδιά στο
σχολείο και άτομα στην ευρύτερη κοινωνία σε σχέση
με τις διάφορες ιδιαιτερότητές τους.

Διάκριση: Η άνιση συμπεριφορά ή μεταχείριση ατόμων ή ομάδων ατόμων με κριτήριο τη διαφορετικότητά τους (βλ. ορισμό πιο πάνω). Εκτός από άμεση, η διάκριση μπορεί να είναι και έμμεση. Για παράδειγμα, πρακτικές ή πολιτικές που φαίνονται ουδέτερες ή δίκαιες, επειδή συμπεριφέρονται σε όλους με τον ίδιο τρόπο, μπορεί να έχουν αρνητικές συνέπειες για συγκεκριμένες ομάδες⁴¹. Για παράδειγμα, η παροχή όμοιου εκπαιδευτικού υλικού σε παιδιά με διαφορετικές ικανότητες ή/και αναπηρίες μπορεί να αναπαράγει και να δημιουργεί περισσότερες ανισότητες αντί να προωθή τις ίσες ευκαιρίες.

Μίσος και διακρίσεις κατά των Μουσουλμάνων: Ο όρος χρησιμοποιείται προκειμένου να χαρακτηριστεί το πολύπλοκο και ποικίλο φάσμα ρητορικής μίσους και βίας, καθώς και κάθε πράξη διάκρισης που στρέφεται εναντίον Μουσουλμάνων ή όσων θεωρούνται Μουσουλμάνοι. Αναφέρεται και ως Ισλαμοφοβία, όρος που έχει δεχτεί κριτική για την πολιτική και ιδεολογική εκμετάλλευση που έχει τύχει⁴⁹.

Έμφυλη βία: Η έμφυλη βία αναφέρεται σε κάθε είδους βλάβη που διαπράττεται εναντίον ενός ατόμου ή μιας ομάδας ανθρώπων λόγω του πραγματικού ή υποτιθέμενου φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού ή/και της ταυτότητας φύλου τους⁵⁰.

Σεξισμός: Ο σεξισμός αναγνωρίζεται διεθνώς ως οποιαδήποτε ενέργεια, χειρονομία, οπτική παρουσίαση, προφορικός ή γραπτός λόγος, πρακτική ή συμπεριφορά βασισμένη στην ιδέα ότι ένα πρόσωπο ή μια ομάδα προσώπων είναι κατώτερα λόγω του φύλου τους, η οποία συντελείται στη δημόσια ή ιδιωτική σφαίρα, είτε διαδικτυακά είτε όχι, με σκοπό ή αποτέλεσμα (α) να παραβιάζεται η εγγενής αξιοπρέπεια ή τα δικαιώματα ενός προσώπου ή μιας ομάδας προσώπων, ή (β) να καταλήγει σε σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή κοινωνικοοικονομική βλάβη ή πόνο σε ένα άτομο ή σε μια ομάδα ατόμων, ή (γ) να δημιουργεί ένα εκφοβιστικό, εχθρικό, εξευτελιστικό, ταπεινωτικό ή προσβλητικό περιβάλλον, ή (δ) να αποτελεί εμπόδιο στην αυτονομία και στην πλήρη πραγμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από ένα πρόσωπο ή μια ομάδα προσώπων, ή (ε) να διατηρεί και να ενισχύει τα στερεότυπα φύλου⁵¹.

Ρητορική μίσους (hate speech): Η δημόσια έκφραση ρατσιστικού ή ξενοφοβικού λόγου, μέσω του οποίου αμφισβητείται το δικαίωμα μιας ομάδας ανθρώπων να συμμετέχει ισότιμα στην κοινωνική ζωή εξαιτίας της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής ή άλλου γνωρίσματός της, καθώς και η προτροπή σε πράξεις βίας ή σε εκδηλώσεις μίσους εναντίον των μελών μιας τέτοιας ομάδας. Η ρητορική μίσους δεν προστατεύεται από την ελευθερία του λόγου, αλλά αντιθέτως απαγορεύεται και τιμωρείται⁵⁴. Δεν περιορίζεται μόνο σε μορφές του γραπτού ή του προφορικού λόγου, αλλά μπορεί και να συμπεριλαμβάνει εικόνες, είδωλα, ηλεκτρονικά ή άλλα παιχνίδια καθώς και άλλες ενέργειες που αποσκοπούν στην έκφραση ή διάδοση κάποιου μηνύματος.

Ξενοφοβία: Ο όρος ξενοφοβία χρησιμοποιείται για την περιγραφή αρνητικών στάσεων εναντίον των μεταναστών. Πρόκειται για το αίσθημα φόβου ή και αντιπάθειας και αποστροφής προς τους ξένους. Δηλώσεις όπως «οι ξένοι αλλοιώνουν τον πολιτισμό μας», ο οποίος συνήθως θεωρείται ανώτερος, είναι παράδειγμα ξενοφοβίας. Μικτοί γάμοι ή σχέσεις μεταξύ μελών διαφορετικών πολιτισμών κάποιες φορές δεν γίνονται αποδεκτές λόγω ξενοφοβίας. Σύμφωνα με τις ξενοφοβικές αντιλήψεις, οι ξένοι είναι υπεύθυνοι για την ύπαρξη πολλών κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων και φαινομένων και η επίλυση των προβλημάτων αυτών μπορεί να επιτευχθεί είτε με την απομάκρυνσή τους είτε με την αφομοίωσή τους (δηλαδή την απορρόφησή τους από την κυρίαρχη - όσον αφορά εθνικά και πολιτιστικά στοιχεία - κοινωνία).

Εθνικισμός: Υπερβολική και αποκλειστική προσήλωση προς την ιδέα του έθνους και των εθνικών ιδεωδών, με κύριο χαρακτηριστικό τη διάκριση των εθνών σε ανώτερα και κατώτερα και τη διάθεση επιβολής των πρώτων στα δεύτερα. Συνδέεται με τον **σοβινισμό**, δηλαδή τον τυφλό εθνικισμό που χαρακτηρίζεται από τη φανατική εξύμνηση κάθε εθνικού στοιχείου και την περιφρόνηση ή απόρριψη των στοιχείων άλλων λαών.

Μισαλλοδοξία: Το μίσος και η έλλειψη ανεκτικότητας και σεβασμού σε διαφορετικές συμπεριφορές, αντιλήψεις ή ιδέες.

Ομοφοβία: Προκατάληψη, μίσος ή φόβος κατά της ομοφυλοφιλίας ή ατόμων που είναι ή γίνονται αντιληπτά ως λεσβίες, ομοφυλόφιλα, αμφιφυλόφιλα, διαφυλικά ή τρανς άτομα⁴⁵. Η ομοφοβία μπορεί ακόμη να περιλαμβάνει μίσος, εχθρότητα ή αποδοκιμασία των ομοφυλόφιλων ανθρώπων ή της ομοφυλοφιλικής συμπεριφοράς, που οδηγεί στην εκδήλωση μισαλλοδοξίας. Συχνά φτάνει στο σημείο να εκδηλώνεται πολύ επικίνδυνα, όπως, για παράδειγμα, μέσω λεκτικής βίας και, με ομοφοβικά εγκλήματα μίσους όπως οι επιθέσεις, οι ξυλοδαρμοί, ακόμη και οι φόνοι. Βάση της ομοφοβίας αποτελεί η ετεροκανονικότητα, η αίσθηση δηλαδή ότι η ετεροφυλοφιλία είναι ο μόνος φυσιολογικός, φυσικός ή αποδεκτός σεξουαλικός προσανατολισμός.

Τρανσοφοβία: Προκατάληψη, μίσος ή φόβος απέναντι στην διεμφυλικότητα και τα διεμφυλικά (τρανς) άτομα, με βάση την έκφραση της εσωτερικής τους ταυτότητας φύλου⁴⁶. Οι συμπεριφορές αποστροφής, εχθρότητας ή διακρίσεων εκφράζονται προς άτομα τα οποία εκφράζουν άλλη ταυτότητα φύλου από εκείνη που τους αποδόθηκε κατά τη γέννησή τους, μέσω π.χ. της ενδυμασίας, της χρήσης καλλυντικών, της ορμονοθεραπείας ή της επέμβασης επαναπροσδιορισμού φύλου.

Μισαναπηρισμός: Ορίζεται ως η μεροληπτική, καταπιεστική ή κακοποιητική συμπεριφορά που προκύπτει από την πεποίθηση ότι τα άτομα με αναπηρία είναι κατώτερα από τους άλλους ή/και αξιολύπητα. Ο μισαναπηρισμός αναφέρεται σε προκαταλήψεις, στερεότυπα ή «θεσμικές διακρίσεις» κατά των ατόμων με αναπηρία που εκφράζονται συνειδητά ή ασυνείδητα⁴⁷.

Αντισιμιτισμός: Είναι μια συγκεκριμένη αντίληψη για τους Εβραίους, η οποία μπορεί να εκφραστεί ως μίσος προς αυτούς. Οι ρητορικές και φυσικές εκδηλώσεις του αντισιμιτισμού απευθύνονται σε Εβραίους ή μη ή/και την περιουσία τους, τα ιδρύματα της εβραϊκής κοινότητας και τους λατρευτικούς τους χώρους.

Οι εκδηλώσεις του αντισιμιτισμού μπορεί να περιλαμβάνουν τη στοχοποίηση του κράτους του Ισραήλ, που σχεδιάστηκε ως εβραϊκή συλλογικότητα. Ωστόσο, η κριτική στο Ισραήλ, παρόμοια με εκείνη που ασκείται εναντίον οποιασδήποτε άλλης χώρας, δεν μπορεί να θεωρηθεί αντισιμιτική⁴⁸.

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

Σύμφωνα με την Διακήρυξη του ΟΗΕ από την 9η Δεκεμβρίου του 1948, γενοκτονία θεωρείται «μια από τις ακόλουθες πράξεις που λαμβάνει χώρα με στόχο την ηθελημένη καταστροφή ή τον αφανισμό ενός μέρους ή μιας ολόκληρης εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας ανθρώπων: **την δολοφονία μελών της ομάδας αυτής.** Την πρόκληση σοβαρών σωματικών ή ψυχολογικών τραυμάτων σε μέλη της ομάδας. Την ηθελημένη επέμβαση στις συνθήκες ζωής των ομάδων αυτών, με στόχο τον φυσικό αφανισμό τους. Την επιβολή μέτρων με στόχο τον εμποδισμό των γεννήσεων εντός της ομάδας αυτής. Και τέλος την βίαιη μετατόπιση παιδιών από την ομάδα αυτή σε μια άλλη ομάδα ανθρώπων». Ως γενοκτονία έχει χαρακτηριστεί το Ολοκαύτωμα των Εβραίων κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

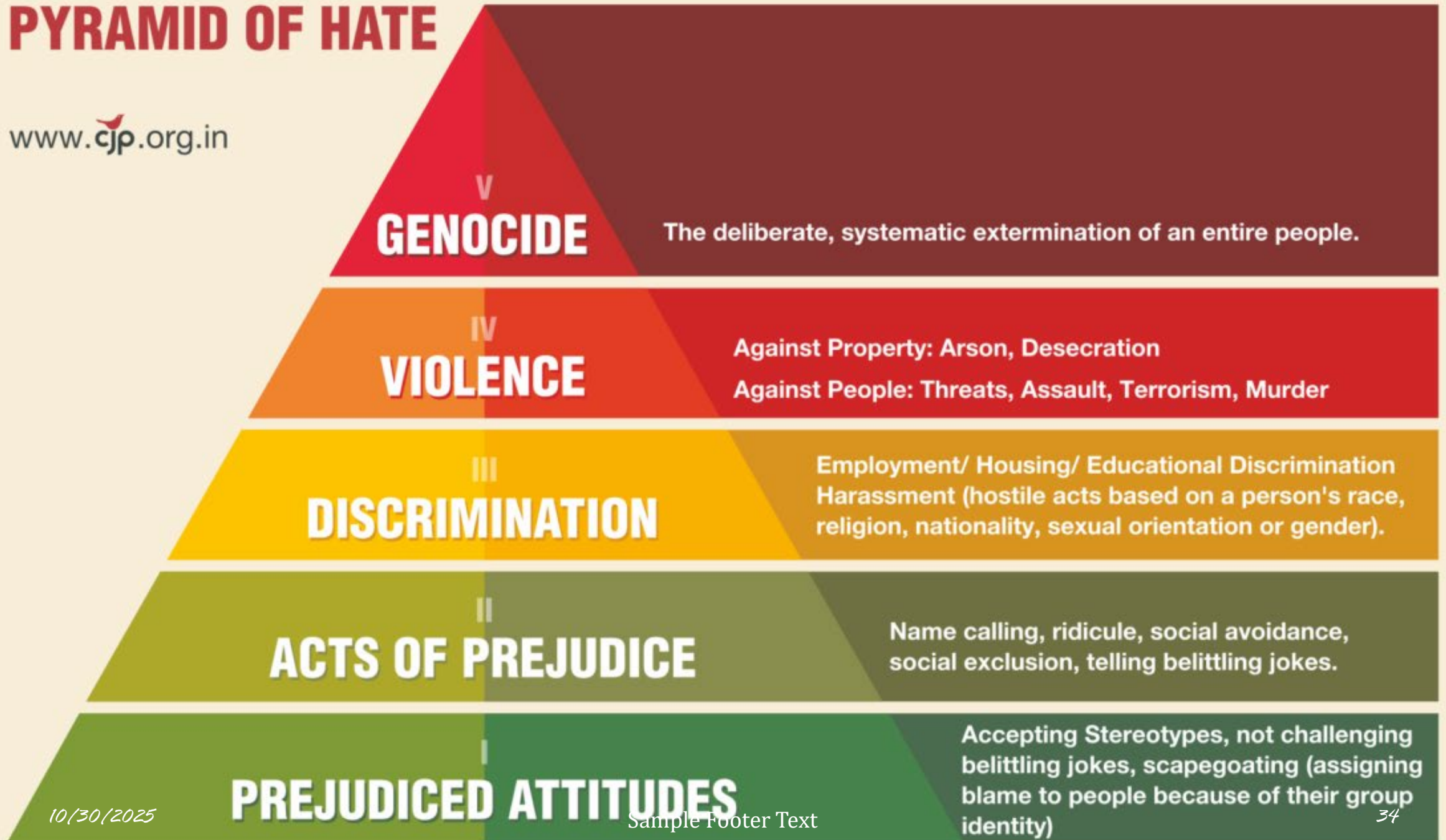

Η ναζιστική προπαγάνδα και η πολιτική της εξόντωσης άρχισε από τους ανάπηρους. Αυτό το εξώφυλλο περιοδικού έχει ως λεζάντα: "60.000 μάρκα κοστίζει αυτός ο ανάπηρος στον λαό εφ' όρου ζωής. Συμπατριώτη αυτά είναι και δικά σου χρήματα."

PYRAMID OF HATE

www.cjp.org.in

Εργαστήριο: Η πυραμίδα του μίσους

(επεξεργασία από Δρ Δέσπω Κυπριανού, ΛΕΠ Α', ΥΠΠΑΝ)

Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

Συστηματική, με βίαια μέσα εξόντωση μιας ολόκληρης φυλής

ΑΣΚΗΣΗ ΒΙΑΣ

Εναντίον ατόμων (απειλές, προσβολές, τρομοκρατία, φόνοι)

Εναντίον περιουσίας (φωτιά, επίθεση σε οικία, σε κοιμητήρια κλπ)

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Στην εργασία/πρόσληψη / στη στέγη / στην εκπαίδευση/ προσβλητικές δράσεις που βασίζονται στην καταγωγή, τη θρησκεία, την εθνικότητα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή το φύλο κάποιου

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗΣ

Χαρακτηρισμοί σε άτομα (name calling)/ περιθωριοποίηση ατόμων λόγω διαφορετικότητας / Λέμε υποβιβαστικά ανέκδοτα / αποφυγή ατόμων λόγω κάποιου ιδιαίτερου χαρακτηριστικού

ΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΕ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

Αποδοχή στερεοτύπων, μη αντίδραση σε υποτιμητικά ανέκδοτα, άδικη στάση απέναντι σε άτομα εξαιτίας της ομάδας στην οποία ανήκουν

Απάντησε με ΝΑΙ η ΟΧΙ

Έχεις ποτέ:

1. Ακούσει (χωρίς να το σκοπεύεις) κάποιο ανέκδοτο/αστείο το οποίο κορόιδευε κάποιο άτομο με διαφορετική εθνική καταγωγή, φυλή, θρησκεία, φύλο ή σεξουαλικό προσανατολισμό;
2. Γίνει στόχος κοροϊδίας λόγω της εθνικής σου καταγωγής, φυλής, θρησκείας, φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού;
3. Κοροϊδέψει κάποιο άτομο διαφορετικό από εσένα;
4. Αφήσει κάποιο άτομο έξω από μια δραστηριότητα επειδή ήταν διαφορετικό από εσένα;
5. Απέφυγαν να σε καλέσουν να συμμετάσχεις σε κάποια δραστηριότητα ή κοινωνικό γεγονός επειδή πολλά από τα άτομα που θα την έκαναν ή θα πήγαιναν ήταν διαφορετικά από εσένα;
6. Έχεις εμπλακεί σε στερεοτυπική συμπεριφορά ή έκφραση στερεοτυπικών απόψεων (να θεωρείς όλα τα άτομα της ίδιας φυλής, θρησκείας ή σεξουαλικού προσανατολισμού όλους ως ίδιους μεταξύ τους και όχι ως ξεχωριστά άτομα; Π.χ. να πεις «Οι λευκοί δεν μπορούν να κάνουν άλματα στο στίβο»)
7. Σε έχει απειλήσει κάποιος που ήταν διαφορετικός από εσένα λόγω της διαφορετικότητάς σου;
8. Διαπράξει κάποια πράξη βίας εναντίον κάποιου ατόμου επειδή ήταν διαφορετικό από εσένα;

Στο σχολείο μια παρέα αγοριών ψιθυρίζει και γελά μιλώντας για ένα άλλο αγόρι στο σχολείο τους επειδή πιστεύουν ότι είναι gay. Αρχίζουν να κάνουν σχόλια όταν τον βλέπουν να περπατά στο διάδρομο. Σύντομα αρχίζουν να φωνάζουν στο αγόρι προσβλητικά ανέκδοτα για τους gay όταν αυτός είναι παρών. Όταν τον συναντούν τον σπρώχνουν προς τον τοίχο και φωνάζουν προσβλητικά λόγια για τους ομοφυλόφιλους. Αργότερα τον περικυκλώνουν και δύο αγόρια του κρατούν τα χέρια ώστε οι υπόλοιποι να τον χτυπούν και να τον κλωτσούν. Τελικά, ένα από τα αγόρια τον απειλεί ότι θα φέρει στο σχολείο το όπλο του πατέρα του για να τον σκοτώσει

(περιγραφή πραγματικού γεγονότος σε σχολείο, "Sticks and Stones" by Stephen L. Wessler, in: <http://sfi.usc.edu/lessons/pyramid-hate>)

Υλικό από: USC (University of Southern California) : <http://sfi.usc.edu/> (<http://sfi.usc.edu/lessons/pyramid-hate>)

- USC Shoah Foundation: The Institute for Visual History and Education

ρατσιστικό περιστατικό

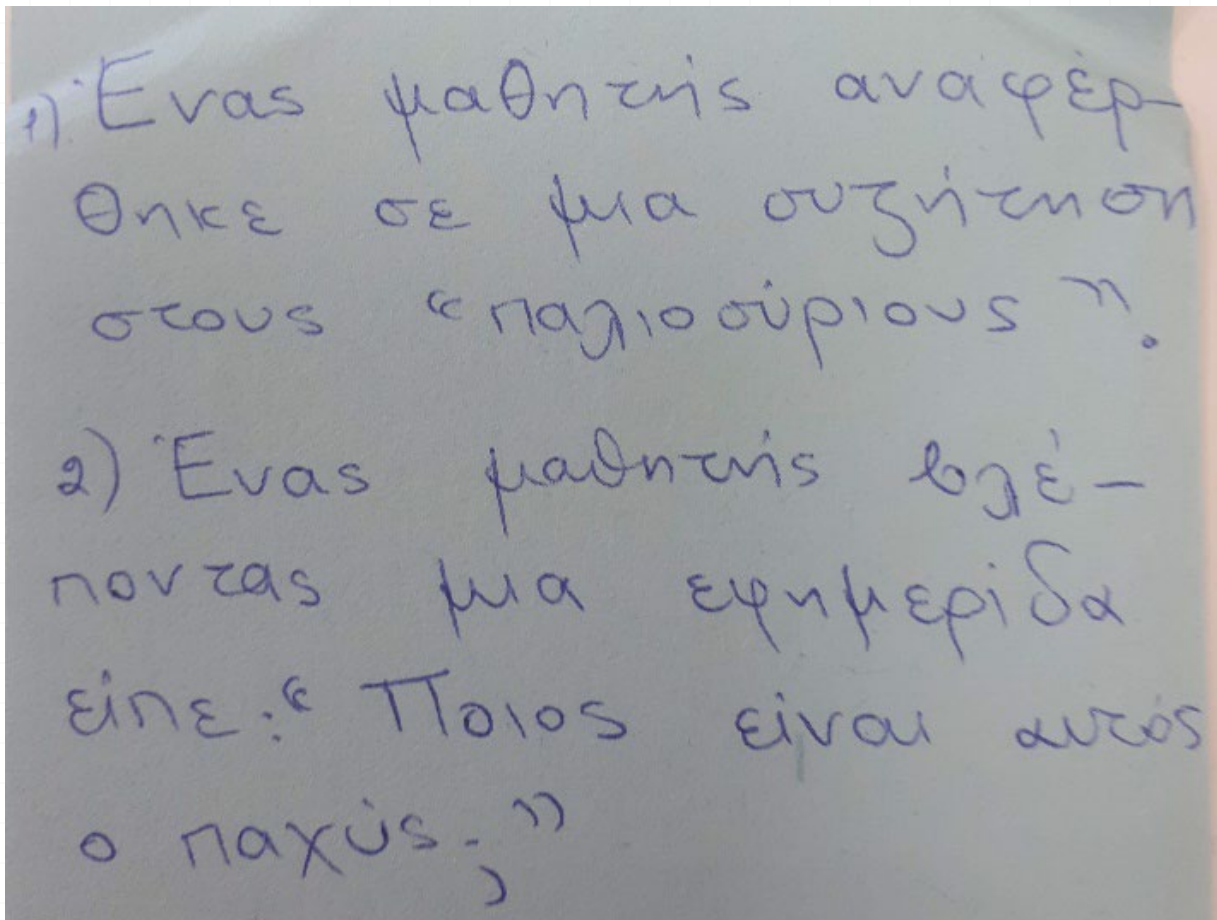
- οποιοδήποτε περιστατικό εκλαμβάνεται ως ρατσιστικό από το θύμα ή άλλο πρόσωπο (Macpherson, 1999 και ECRI, 2007)
- καλλιεργεί περιβάλλον εχθρότητας προς όλα τα πρόσωπα που μοιράζονται κάποια χαρακτηριστικά, βλάπτοντας σοβαρά ευρύτερες κοινότητες
- Παραδείγματα:
  - γελοιοποίηση ή μίμηση προφορών ή κινήσεων, χρήση υποτιμητικής γλώσσας, ρατσιστικά ανέκδοτα/σχόλια, διάδοση φήμης για τη διαφορετικότητα ή υποτιθέμενη διαφορετικότητα ενός ατόμου, αποκλεισμός από συμμετοχή σε κοινωνικές ομάδες, προσβλητικά, απειλητικά ή ρατσιστικά γκράφιτι ή σύμβολα, σωματική βία στη βάση της ιδιαιτερότητας ενός ατόμου

Βήματα εφαρμογής

1. **Γνωστοποίηση Αντιρατσιστικής Πολιτικής σε εκπαιδευτικούς** κατά τη διάρκεια συνεδρίασης προσωπικού και σε εκπροσώπους Συνδέσμου Γονέων από τη διευθυντική ομάδα του σχολείου.
2. **Γνωστοποίηση Κώδικα σε μαθητές/μαθήτριες** η οποία στοχεύει στην ενημέρωσή τους για τις δεσμεύσεις τους, τις διαδικασίες που θα ακολουθούνται σε περίπτωση αναφοράς ρατσιστικών περιστατικών και σε εισηγήσεις για τρόπους γνωστοποίησης του Κώδικα και Οδηγού στη σχολική κοινότητα. Η γνωστοποίηση μπορεί ακολουθήσει τα εξής βήματα:
  - ο **Ενημέρωση** όλων των παιδιών ανά ομάδες από Διευθυντή/Διευθύντρια και Υπεύθυνο/Υπεύθυνη Εκπαιδευτικό με χρήση σχετικών βίντεο και ενημερωτικής παρουσίασης ή Ενημέρωση παιδιών ανά τμήμα από τον/την εκπαιδευτικό του τμήματος
  - ο **Συνεδρίαση Μαθητικών Συμβουλίων** με σκοπό την προώθηση εισηγήσεων για την καλύτερη γνωστοποίηση και ενημερότητα της σχολικής κοινότητας για την αντιρατσιστική πολιτική
  - ο **Συνεδρίαση Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου** για αξιολόγηση των εισηγήσεων από τα Μαθητικά Συμβούλια και αποφάσεις σε σχέση με την υλοποίηση κάποιων από αυτές ή επιπρόσθετων, σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς.

3. **Γνωστοποίηση Κώδικα στις οικογένειες** σε πρωινό ή απογευματινό χρόνο, σε συνεργασία με το προσωπικό του σχολείου και τον Σύνδεσμο Γονέων. Στην εν λόγω συνάντηση μπορούν να αξιοποιηθούν φορείς ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που εργάζονται σε θέματα αντιρατσισμού.
4. Εφαρμογή πολιτικής σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Τονίζεται ότι η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής εξαρτάται άμεσα από τη **συνέπεια και συστηματικότητα** η οποία θα τηρείται σε όλα τα στάδια.

**ΛΕΚΤΙΚΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ, ΓΡΑΠΤΗ Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΑ ΠΟΥ ΠΛΗΓΩΝΕΙ ΤΗΝ
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ Η ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΝΟΣ ΑΤΟΜΟΥ/ΜΙΑΣ
ΟΜΑΔΑΣ, ΧΩΡΙΣ ΟΙ ΔΕΚΤΕΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ, ΟΠΩΣ:**

- * στερεοτυπικές δηλώσεις
- * ανέκδοτα ή αστεία
- * κοροϊδία ή πειράγματα για ρούχα, φαγητό, σχέσεις, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, περιουσία ή σωματική εμφάνιση
- * χρήση υποτιμητικής γλώσσας ή όρων
- * προσβλητικά σχόλια
- * γελοιοποίηση ή μίμηση των προφορών ή κινήσεων
- * ρατσιστικά σχόλια

**ΛΕΚΤΙΚΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ, ΓΡΑΠΤΗ Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΑ ΠΟΥ ΠΛΗΓΩΝΕΙ ΤΗΝ
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ Η ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΝΟΣ ΑΤΟΜΟΥ/ΜΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ
ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΟΙ ΔΕΚΤΕΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ, ΟΠΩΣ:**

Στο παιχνίδι την
ώρα του διαλείμματος
κάποια παιδιά τσακώ-
θηκαν και είπαν σε
παιδί ξένο "Ρε πήλανε
στη χώρα σου".

- * στερεοτυπικές δηλώσεις
- * ανέκδοτα ή αστεία
- * κοροϊδία ή πειράγματα για ρούχα, φαγητό, σχέσεις, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, περιουσία ή σωματική εμφάνιση
- * χρήση υποτιμητικής γλώσσας ή όρων
- * προσβλητικά σχόλια
- * γελοιοποίηση ή μίμηση των προφορών ή κινήσεων
- * ρατσιστικά σχόλια

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΒΙΑ ΠΟΥ
ΠΛΗΓΩΝΕΙ
ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ
ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΕΝΟΣ ΑΤΟΜΟΥ
ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ, ΟΠΩΣ:**

- * σκόπιμος αποκλεισμός λέγοντας στους άλλους να μην κάνουν παρέα με ένα άτομο/μια ομάδα ατόμων
- * κουτσομπολιό, συμμετοχή στη διάδοση φήμης
- * άρνηση για συνεργασία
- * άρνηση από παιδιά να παίξουν ή να καθίσουν δίπλα από συγκεκριμένα παιδιά
- * αποκλεισμός από συμμετοχή σε κοινωνικές ή άλλες ομάδες

Δεν παίζουν σε ομαδικό
παιχνίδι κοριτσάκι
γιατί δε θα τα
καταφέρει λόγω βάρους.

Ξεκίνησε έρευνα το ΥΠΑΝ για τον ναζιστικό χαιρετισμό σε σχολείο

Σύμφωνα με την καταγγελία του ΑΚΕΛ, η φωτογραφία τραβήχθηκε «με την ανοχή καθηγήτριας»

<https://www.kathimerini.com.cy/gr/kypros/paideia/xekinise-ereyna-to-ypangia-ton-nazistiko-xairetismo-se-sxoleio>

ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΒΙΑ ΠΟΥ ΠΛΗΓΩΝΕΙ ΤΗΝ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ Η ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΦΑ- ΛΕΙΑΣ ΕΝΟΣ ΑΤΟΜΟΥ/ΜΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ, ΟΠΩΣ:

- * σήματα ή σύμβολα σε ρούχα που είναι ενάντια σε συγκεκριμένες πολιτισμικές ή άλλες ομάδες ή προκαλούν αισθήματα εναντίον ατόμων ή ομάδων
- * προσβλητικά, απειλητικά ή ρατσιστικά γκράφιτι ή σλόγκαν (σε τοίχους του σχολείου, στις τουαλέτες, στα θρανία κ.λπ.)
- * προώθηση εκδόσεων που είναι ενάντια σε συγκεκριμένες πολιτισμικές ή άλλες ομάδες
- * προώθηση του ρατσισμού ή ρατσιστικών αντιλήψεων και της μη αποδοχής της διαφορετικότητας μέσα από το διαδίκτυο ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα
- * άλλα είδη ρατσιστικής προπαγάνδας

Α)
ΟΟ
ΑΡΜΟΓΛΕΣΗ
ΨΟΨΟ

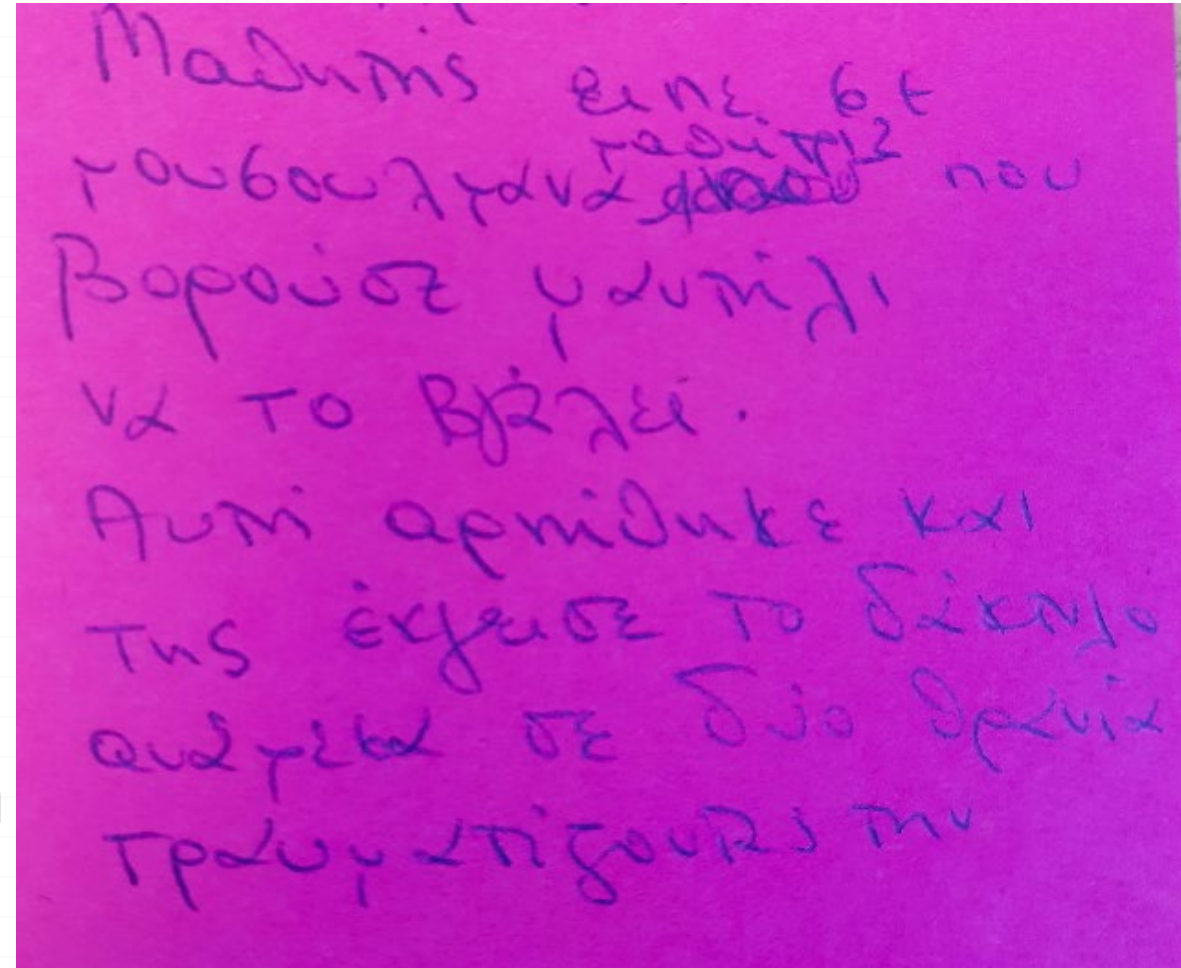

ΕΟΚΑ Β
ΞΑΝΑ
ΧΤΥΤ

*Υβριστικά συνθήματα
στους τοίχους του σχολείου
(Ρουμανέι δ...)

**ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΙΑ ΠΟΥ ΠΛΗΓΩΝΕΙ ΤΗΝ
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ Η ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΕΝΟΣ ΑΤΟΜΟΥ/ΜΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ, ΟΠΩΣ:**

- * απειλητικές ή κοροϊδευτικές χειρονομίες
- * σπρωξίματα
- * χτυπήματα
- * τρικλοποδιές
- * κλοπές
- * απειλές
- * καταδίωξη
- * καταστροφή προσωπικών αντικειμένων ή άλλης περιουσίας
- * καταστροφή δημόσιας ή άλλης περιουσίας με συναισθηματική, ηθική ή άλλη αξία για συγκεκριμένα άτομα ή ομάδες (π.χ. μνημεία, έργα τέχνης, κοινωνικά έργα κ.λπ.).
- * κλοτσιές, γροθιές
- * σωματική επίθεση ή παρενόχληση

Καταγγελία για ομοφοβικό επεισόδιο με Κύπριους μαθητές στη Θεσσαλονίκη

01.06.2025 07:40 Κύπρος

SigmaLive

f X in

Σε δημόσια καταγγελία για περιστατικό ομοτρανσφοβικής συμπεριφοράς με εμπλεκόμενους Κύπριους μαθητές που βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη για σχολική εκδρομή, προχώρησε η οργάνωση Thessaloniki Pride μέσω ανάρτησής τη στα κοινωνικά δίκτυα.

Αυτούσια η ανάρτηση

Τα ξημερώματα σημειώθηκε ομοτρανσφοβικό περιστατικό στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, όπου περισσότεροι από 20 μαθητές και μαθήτριες σχολείου από την Κύπρο, που επισκέπτονται την πόλη μας για σχολική εκδρομή, επιτέθηκαν λεκτικά με έντονους υβριστικούς και απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς σε βάρος μιας τρανς κοπέλας κι ενός γκέι άντρα, που έτυχε να συναντήσουν. Τα θύματα κάλεσαν αμέσως την αστυνομία και μόνο τότε οι συνοδοί εκπαιδευτικοί έδειξαν να αντιλαμβάνονται τη σοβαρότητα του συμβάντος, υπό το φόβο προφανώς των επιπτώσεων, ενώ πολλοί επέμεναν να αναπαράγουν απαξιωτικές συμπεριφορές, υποβαθμίζοντας τη σημασία του περιστατικού και απευθυνόμενοι σε άλλο γένος στην τρανς κοπέλα.

<https://www.sigmalive.com/news/local/1277632/kataghghelia-ghia-omofoviko-epeisodio-me-kypriouys-mathites-sti-thessaloniki>

Διακόπτω – προστατεύω το θύμα - αναδεικνύω πολιτική – διαχειρίζομαι ως ρατσιστικό περιστατικό με βάση τον Οδηγό

1. Διακόπτουμε το περιστατικό.
2. Δηλώνουμε ότι το σχολείο μας διαφωνεί με αυτές τις δηλώσεις/συμπεριφορές.
3. Δεν στοχοποιούμε τον θύτη την ώρα του περιστατικού. Αποφεύγουμε ερωτήσεις του τύπου 'γιατί το είπες;' 'κατάλαβες ότι πλήγωσες το συμμαθητή σου;' κλπ.
4. Η διαχείριση και καταγραφή του περιστατικού θα γίνει διακριτικά, με τον θύτη μόνο του/μόνη της να συμπληρώνει το έντυπο αναστοχασμού κλπ.

1.

Συνάδελφος μπαίνει στον καθηγητικό
σύλλογο/στο γραφείο δασκάλων και λέει
«Γεμίσαμε κουρούκλες εδώ μέσα, μέχρι
πού θα πάει αυτή η ιστορία;»

3.

Στο τέλος σχολικής εκδήλωσης, Σύρος μαθητής, παίρνει το μικρόφωνο και φωνάζει FREE PALESTINE. Ελληνοκύπριος μαθητής, με τη συμμετοχή συμμαθητών του, του επιτίθεται σωματικά. Ο μαθητής αιμορραγεί και φαίνεται σοβαρά χτυπημένος.

4.

**Αγόρια του σχολείου συνηθίζουν να
αποκαλούν ο ένας τον άλλο «gay», όταν
τσακώνονται μεταξύ τους.**

5.

Αριστούχος της χρονιάς είναι ένα παιδί πρόσφυγας. Μερίδα γονιών αντιδρά για το γεγονός ότι θα είναι λαβαροφόρος του σχολείου.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αρ. Φακ.: 07.19.002.001

Αρ. Τηλ.: 22 800634

Αρ. Φαξ: 22 800638

E-mail : dme-programmatismos@schools.ac.cy

15 Ιουνίου 2023

Διευθυντές/τριες Σχολείων

Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και

Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Θέμα: Βραβεύσεις μαθητών/ριών – Συμμετοχή μαθητών/ριών στο Άγλημα

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες των Κανονισμών Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, πληροφορείστε τα ακόλουθα:

Β. Συμμετοχή μαθητών/ριών στο άγλημα

1. Για μαθητές/ριες Γυμνασίου:

Για την επιλογή των τελειόφοιτων μαθητών/ριών, οι οποίοι/ες θα συμμετάσχουν στο άγλημα καταρτίζεται κατάλογος των υποψηφίων, όπως αυτός εξάγεται από το ΑΒΑΚΙΟ από τις βαθμολογίες της Β΄ Τάξης (υπολογισμός γενικού βαθμού έτους με τρία δεκαδικά ψηφία).

Για τη φετινή σχολική χρονιά 2022-2023, για σκοπούς κατάταξης, στις περιπτώσεις ισοβαθμίας μεταξύ υποψηφίων, που προκύπτει από τις βαθμολογίες του Αβακίου, και μόνο γι' αυτές τις περιπτώσεις, εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

1α. Υπολογίζεται ο βαθμός έτους της Β΄ τάξης (με τρία δεκαδικά ψηφία), σε κάθε μάθημα ξεχωριστά, σύμφωνα με τους τύπους:

1α1. Τελικός βαθμός έτους για εξεταζόμενα μαθήματα:

$$0,50 \cdot (0,60 \cdot \text{Προφ. } A + 0,40 \cdot \text{Γραπτή εξ. } A) + 0,50 \cdot (0,80 \cdot \text{Προφ. } B + 0,20 \cdot \text{Γραπτή εξ. } B)$$

Όπου:

Προφ.Α = Προφορικός Βαθμός Α΄ Τετραμήνου

Προφ.Β = Προφορικός Βαθμός Β΄ Τετραμήνου

Γραπτή εξ.Α = Γραπτή Εξέταση Α΄ Τετραμήνου

Γραπτή εξ.Β = Γραπτή Εξέταση Β΄ Τετραμήνου

1α2. Τελικός βαθμός έτους για μη εξεταζόμενα μαθήματα:

$$0,50 \cdot A + 0,50 \cdot B$$

<https://enimerosi.moec.gov.cy/ypp15728>

6.

Διευθύντρια Λυκείου απαγορεύει σε μαθήτρια που φορεί μαντίλα να συμμετάσχει στην παρέλαση, μετά από προφορικές οδηγίες από το Επαρχιακό Γραφείο Παιδείας στο οποίο απευθύνθηκε για καθοδήγηση.

Έναρξη νέας σχολικής χρονιάς και οδηγίες για ομαλή λειτουργία των σχολείων – εγκύκλιος 5/8/24

<https://enimerosi.moec.gov.cy/ypp17303>

Διευκρινίζεται ότι η μαντήλα επιτρέπεται στο πλαίσιο σεβασμού της θρησκευτικής ελευθερίας, με περιορισμό στα χρώματα της στολής του σχολείου.

Με βάση τα απορρέοντα Συνεδρίασης της Διατμηματικής Επιτροπής για την Ένταξη Παιδιών με Μεταναστευτική Βιογραφία, η οδηγία αναμένεται να συμπεριληφθεί και στους κανονισμούς Μέσης Εκπαίδευσης.

ΕΙΔΟΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ					
	1η φορά	2η φορά	3η φορά	4η φορά	5η φορά	6η φορά
1ο ΕΙΔΟΣ: Λεκτική προφορική, γραπτή ή ηλεκτρονική βία που πληγώνει την αυτοπεποίθηση ή την αίσθηση ασφάλειας ενός ατόμου/ μιας ομάδας, χωρίς οι δέκτες της βίας να είναι μάρτυρες, όπως: • στερεοτυπικές δηλώσεις • ανέκδοτα ή αστεία • κοροϊδία ή πειράγματα ρούχων, φαγητού, σχέσεων, κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, περιουσίας ή σωματικής εμφάνισης • χρήση υποτιμητικής γλώσσας ή όρων • προσβλητικά σχόλια • γελοιοποίηση ή μίμηση της προφοράς ή κινήσεων • ρατσιστικά σχόλια	Έντυπο αναστοχασμού Παρατήρηση (με επιλογή τηλεφωνήματος στο σπίτι) αναστοχασμού	Έντυπο αναστοχασμού Γραπτή επίπληξη	Γραπτή επίπληξη Απομάκρυνση	Κοινωνικής εργασίας Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες στο σχολείο Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Εμπλοκή Εκπαιδευτικού/ Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου Ενημέρωση ή/και Πρόσκληση της ΟΑΠ (αν χρειάζεται)
2ο ΕΙΔΟΣ: Λεκτική προφορική, γραπτή ή ηλεκτρονική βία που πληγώνει την αυτοπεποίθηση ή την αίσθηση ασφάλειας ενός ατόμου/ μιας ομάδας στην οποία οι δέκτες της βίας γίνονται μάρτυρες, όπως: • στερεοτυπικές δηλώσεις • ανέκδοτα ή αστεία • κοροϊδία ή πειράγματα ρούχων, φαγητού, σχέσεων, κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, περιουσίας ή σωματικής εμφάνισης • χρήση υποτιμητικής γλώσσας ή όρων • προσβλητικά σχόλια • γελοιοποίηση ή μίμηση της προφοράς ή κινήσεων • ρατσιστικά σχόλια	Έντυπο αναστοχασμού Παρατήρηση (με επιλογή τηλεφωνήματος στο σπίτι)	Έντυπο αναστοχασμού Γραπτή επίπληξη	Γραπτή επίπληξη Απομάκρυνση	Κοινωνικής εργασίας Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες στο σχολείο Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Εμπλοκή Εκπαιδευτικού/ Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου Ενημέρωση ή/και Πρόσκληση της ΟΑΠ (αν χρειάζεται)

ΕΙΔΟΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ					
	1η φορά	2η φορά	3η φορά	4η φορά	5η φορά	6η φορά
3ο ΕΙΔΟΣ: Κοινωνική βία που πληγώνει την αίσθηση της αποδοχής ενός ατόμου από το σύνολο, όπως: • σκόπιμος αποκλεισμός λέγοντας στους άλλους να μην κάνουν παρέα με ένα άτομο/ μια ομάδα ατόμων • κουτσομπολιό, συμμετοχή στη διάδοση φήμης • άρνηση για συνεργασία • άρνηση από παιδιά να παίξουν ή να καθίσουν δίπλα από συγκεκριμένα παιδιά • αποκλεισμός από συμμετοχή σε κοινωνικές ή άλλες ομάδες	Έντυπο αναστοχασμού Παρατήρηση (με επιλογή τηλεφωνήματος στο σπίτι)	Έντυπο αναστοχασμού Γραπτή επίπληξη	Γραπτή επίπληξη	Κοινωφελής εργασία Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες στο σχολείο Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Εμπλοκή Εκπαιδευτικού/ Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου Ενημέρωση ή/και Πρόσκληση της ΟΑΠ (αν χρειάζεται)
4ο ΕΙΔΟΣ: Μη λεκτική βία που πληγώνει την αυτοπεποίθηση ή την αίσθηση ασφάλειας ενός ατόμου/μιας ομάδας, όπως: • σήματα ή σύμβολα σε ρούχα που είναι ενάντια σε συγκεκριμένες πολιτισμικές ή άλλες ομάδες ή προκαλούν αισθήματα εναντίον ατόμων ή ομάδων • προσβλητικά, απειλητικά ή ρατσιστικά γκράφιτι ή σλόγκαν (σε τοίχους του σχολείου, στις τουαλέτες, στα θρανία κ.λπ.) • προώθηση εκδόσεων που είναι ενάντια σε συγκεκριμένες πολιτισμικές ή άλλες ομάδες • προώθηση του ρατσισμού ή ρατσιστικών αντιλήψεων και της μη αποδοχής της διαφορετικότητας μέσα από το διαδίκτυο ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα • άλλα είδη ρατσιστικής προπαγάνδας	Έντυπο αναστοχασμού Παρατήρηση (με επιλογή τηλεφωνήματος στο σπίτι) Αποζημίωση (αν χρειάζεται)	Έντυπο αναστοχασμού Γραπτή επίπληξη Αποζημίωση (αν χρειάζεται)	Γραπτή επίπληξη Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Κοινωφελής εργασία	Κοινωφελής εργασία Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Αποζημίωση (αν χρειάζεται)	Συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες στο σχολείο Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Εμπλοκή Εκπαιδευτικού/ Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Ενημέρωση ή/και Πρόσκληση της ΟΑΠ (αν χρειάζεται)

ΕΙΔΟΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ					
	1η φορά	2η φορά	3η φορά	4η φορά	5η φορά	6η φορά
5ο ΕΠΙΠΕΔΟ: Σωματική βία που πληγώνει την αυτοπεποίθηση ή την αίσθηση ασφάλειας ενός ατόμου/μιας ομάδας, όπως: • απειλητικές ή κοροϊδευτικές χειρονομίες • σπρωξίματα • χτυπήματα • τρικλοποδιές • κλοπές • απειλές • καταδίωξη • καταστροφή προσωπικών αντικειμένων ή άλλης περιουσίας • καταστροφή δημόσιας ή άλλης περιουσίας με συναισθηματική, ηθική ή άλλη αξία για συγκεκριμένα άτομα ή ομάδες (πχ. μνημεία, έργα τέχνης, κοινωφελή έργα κ.λπ.). • κλωτσιές, γροθιές • σωματική επίθεση ή παρενόχληση	Έντυπο αναστοχασμού (με επιλογή τηλεφωνήματος στο σπίτι) Γραπτή επίπληξη Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Γραπτή επίπληξη Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Γραπτή επίπληξη Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Γραπτή επίπληξη Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Γραπτή επίπληξη Κοινωφελής εργασία Αποζημίωση (αν χρειάζεται) Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή	Κοινωφελής εργασία Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Αποζημίωση (αν χρειάζεται)	Συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες στο σχολείο Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Αποζημίωση (αν χρειάζεται)	Στέρηση συμμετοχής ή Αποβολή Εμπλοκή Εκπαιδευτικού/ Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου Ενημέρωση ή/και Πρόσκληση της ΟΑΠ (αν χρειάζεται) Αποζημίωση (αν χρειάζεται)

Έντυπο καταγραφής ρατσιστικού περιστατικού

Το σχολείο διατηρεί αρχείο με όλα τα ρατσιστικά περιστατικά που αναφέρονται, με τη συμπλήρωση του παρόντος εντύπου καταγραφής ρατσιστικού περιστατικού και αποστέλλει το ετήσιο συνοπτικό έντυπο αναφοράς με βάση τις οδηγίες σχετικής εγκυκλίου που αναρτάται προς το τέλος κάθε σχολικής χρονιάς.

Ημερομηνία και ώρα περιστατικού	
Όνομα ή Ονόματα θύματος/ θυμάτων	
Όνομα ή Ονόματα θύτη/θυτών	

Παρακαλώ σημειώστε με ✓ αυτό που ισχύει.

Θύμα/ Θύματα - Δέκτης/ Δέκτες		Θύτης / Θύτες	
Μαθητής/τρια		Μαθητής/τρια	
Εκπαιδευτικός		Εκπαιδευτικός	
Άλλος - μέλος της σχολικής κοινότητας (διευκρινίστε)		Άλλος - μέλος της σχολικής κοινότητας (διευκρινίστε)	

Χαρακτηριστικό στο οποίο βασίστηκε η ρατσιστική συμπεριφορά (Σημειώστε √.
Μπορούν να σημειωθούν περισσότερες από μία επιλογές):

Χρώμα		Θρησκεία	
Κοινότητα		Πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις	
Γλώσσα		Εθνική ή Εθνοτική καταγωγή	
Εμφάνιση (διευκρινίστε)		Ηλικία	
Αναπηρία		Φύλο	
Σεξουαλικός προσανατολισμός		Καθεστώς παραμονής	
Ταυτότητα φύλου		Άλλο	

Σύντομη περιγραφή του περιστατικού:

Χώρος όπου έλαβε χώρα το περιστατικό
(Σημειώστε με √):

Στην τάξη	
Στην αυλή	
Στο γήπεδο του σχολείου	
Στους διαδρόμους	
Εκτός σχολείου	
Στο διαδίκτυο	
Σε άλλο χώρο (διευκρινίστε)	

Το περιστατικό αναφέρθηκε από
(Σημειώστε √.):

Το θύμα/δέκτη	
Μαθητή/τρια που ήταν μάρτυρας	
Μαθητή/τρια που το άκουσε	
Εκπαιδευτικό που ήταν μάρτυρας	
Εκπαιδευτικό που το άκουσε	
Άλλο πρόσωπο (διευκρινίστε)	

Κυρώσεις που έχουν επιβληθεί (βλ. Οδηγό) και δράσεις που έχουν ληφθεί
(Σημειώστε √. Μπορούν να σημειωθούν περισσότερες από μία επιλογές.)

Έντυπο αναστοχασμού		Αποζημίωση	
Παρατήρηση		Συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες	
Γραπτή επίπληξη		Στέρηση συμμετοχής ή αποβολή	
Επικοινωνία με το σπίτι		Άλλες (διευκρινίστε)	
Κοινωφελής εργασία			

Επιπρόσθετα σχόλια Διεύθυνσης ή Υπεύθυνου Εκπαιδευτικού:

έντυπο αναστοχασμού

1. Γιατί σου έχει ζητηθεί να συμπληρώσεις αυτό το έντυπο;
2. Ποιους κανονισμούς έχεις επιλέξει να μην ακολουθήσεις;
3. Ποιες συνέπειες είχε η συμπεριφορά σου για σένα;
4. Ποιες συνέπειες είχε η συμπεριφορά σου για άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας;
5. Πώς αλλιώς θα μπορούσες να συμπεριφερθείς;
6. Θα μπορούσες να κάνεις κάτι για να επανορθώσεις;

1. Γιατί σου έχει ζητηθεί να συμπληρώσεις αυτό το έντυπο;

Πατέρα της [redacted] ότι είναι ο γόμος μου.

2. Ποιους κανόνες του σχολείου ή της τάξης έχεις επιλέξει να μην ακολουθήσεις;

Δε πρέπει να γέμω με ρασέφμο

3. Ποιες συνέπειες είχε η συμπεριφορά σου για σένα;

Ελπίζω να μην [redacted]

4. Ποιες συνέπειες είχε η συμπεριφορά σου για άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας;

Ελπίζω να μην [redacted]

5. Πώς αλλιώς θα μπορούσες να συμπεριφερθείς;

Θα ήθελα να συζητάω.

→ ε δεν πρέπει να πο
για τα παιδιά αυτη τη ηλικια

6. Θα μπορούσες να κάνεις κάτι για να επανορθώσεις;

→ Θα μπορούσα να χωνούμε φίλοι

Παιδαγωγικά μέτρα

- 1. Συμπλήρωση του εντύπου αναστοχασμού** στο πλαίσιο παιδαγωγικού διαλόγου. Η αποστολή του εντύπου αναστοχασμού στο σπίτι για υπογραφή από τους γονείς επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του σχολείου.
- 2. Παρατήρηση**, η οποία μπορεί να συνοδεύεται με τηλεφώνημα στο σπίτι.
- 3. Γραπτή επίπληξη** από το σχολείο προς το παιδί, ιδιαιτέρως με υπογραφή από γονέα/κηδεμόνα ή ενώπιον του κηδεμόνα
- 4. Απομάκρυνση** από την τάξη (Μέση Εκπαίδευση) ή Απομάκρυνση για λίγα λεπτά από δραστηριότητες της τάξης ή αλλαγή θέσης (Δημοτική Εκπαίδευση)
- 5. Αποζημίωση** για φθορά περιουσίας του σχολείου ή και άλλων

6. Υποχρεωτική εκτέλεση κοινωφελούς εργασίας που θα στοχεύει κυρίως στην αξιοποίηση των ικανοτήτων/δεξιοτήτων του μαθητή προς όφελος της σχολικής κοινότητας. Η εργασία πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια λειτουργίας του σχολείου, στα πλαίσια των συνηθισμένων δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν τα παιδιά (π.χ. αφαίρεση αναρτήσεων/συνθημάτων/γκράφιτι, βελτίωση/καθαριότητα κάποιου σχολικού χώρου ή άλλη εργασία).

7. Συζητήσεις με τα εμπλεκόμενα παιδιά και τις οικογένειές τους μετά από πρόσκλησή τους στο σχολείο, σε ξεχωριστές και κοινές συναντήσεις στην παρουσία του/της Υπεύθυνου Εκπαιδευτικού, της Διεύθυνσης του σχολείου και του/της Εκπαιδευτικού/Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου, εάν χρειάζεται.

8. Στέρηση συμμετοχής σε ενδοσχολικές εκδηλώσεις και αθλοπαιδιές εντός του σχολείου καθώς και σε άλλες ενδοσχολικές δραστηριότητες για μία μόνο περίοδο, από μία μέχρι τριάντα συνεχόμενες ημέρες, μέσα στο ίδιο σχολικό έτος ή παραμονή σε κατάλληλο χώρο κατά τη διάρκεια της ημέρας για μία περίοδο (για τη Δημοτική Εκπαίδευση) ή **Αποβολή** από την τάξη και παραπομπή στη Διεύθυνση και αποβολή από 1-8 μέρες (για τη Μέση Εκπαίδευση).

Πώς διακρίνουμε ένα ρατσιστικό από ένα εκφοβιστικό περιστατικό;

- Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του εκφοβισμού είναι η επανάληψη, η διαφορά δύναμης ανάμεσα στον θύτη και το θύμα και η ύπαρξη σκοπιμότητας εκ μέρους του θύτη.
- Αντίθετα, τα ρατσιστικά περιστατικά μπορεί να είναι μεμονωμένα, να μην υπάρχει διαφορά δύναμης ανάμεσα στον θύτη και το θύμα και να συμβαίνουν συχνά ανεξαρτήτως πρόθεσης του θύτη.
- Σε ρατσιστικές συμπεριφορές, θύμα δεν είναι μόνο το άτομο που τις δέχεται αλλά ολόκληρη η κοινότητα/ομάδα στην οποία ανήκει ή θεωρείται ότι ανήκει. Επομένως προκαλείται ή αναπαράγεται αίσθημα απειλής για όλα τα άτομα που μοιράζονται το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό, αξίες ή πεποιθήσεις. Οι ρατσιστικές συμπεριφορές βιώνονται επίσης από τους θύτες ως συμπεριφορές εκ μέρους της δικής τους κοινότητας/ομάδας/φίλων.

ΑΠΟΦΕΥΓΟΥΜΕ

- ο Αποφεύγουμε γενικεύσεις και κατηγοριοποιήσεις εθνοτικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών, γλωσσικών ή άλλων ομάδων.
- ο ΔΕΝ περιοριζόμαστε σε μεμονωμένα ‘**φεστιβάλ**’ χορών, φαγητών και μουσικής αλλά περιλαμβάνουμε τις κουλτούρες όλων των παιδιών στη σχολική καθημερινότητα (π.χ. στην Τσικνοπέμπτη δεν θεωρούμε δεδομένο ότι όλοι οι χριστιανοί θα φάνε χοιρινό και οι μουσουλμάνοι όχι – δίνουμε την επιλογή σε ΟΛΑ τα παιδιά να επιλέξουν χοιρινό/κοτόπουλο/χαλλούμι)
- ο Δεν κάνουμε ΠΟΤΕ ‘**αντικείμενο μελέτης**’ ή του μαθήματος συγκεκριμένες πτυχές της ταυτότητάς παιδιού από την τάξη μας (σχετικές με εμφάνιση, σεξουαλικότητα, αναπηρία, θρησκεία, εθνικότητα, καταγωγή, κουλτούρα, οικογενειακή κατάσταση, φύλο κλπ).

«Η αναφορά των περιστατικών...

...**δεν αποτελεί αδυναμία των σχολείων,**
αλλά δηλώνει έμπρακτα την
αποφασιστικότητα τους να ενεργούν προς
όφελος ολόκληρης της σχολικής κοινότητας
και των δικαιωμάτων των μελών της. Τα
σχολεία που θα προβαίνουν σε αναφορές
ρατσιστικών περιστατικών δεν θα εκτίθενται
και δεν θα έχουν καμία δυσμενή συνέπεια.»

ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΡΟΚΛΗΣΗ: ελλιπής καταγγελία (under-reporting)

- ο Η μη αναφορά ή η μειωμένη αναφορά των ρατσιστικών περιστατικών, από φόβο του θύματος, από δυσκολίες στα συστήματα αναφοράς και διερεύνησης ρατσιστικών περιστατικών ή από πεποίθηση ματαιότητας, ότι δηλαδή «δεν θα γίνει τίποτα».
- ο Τα θύματα των περιστατικών δεν ενδυναμώνονται, δεν αισθάνονται προστασία ή δικαίωση και αποδέχονται μοιρολατρικά και παθητικά τα περιστατικά.
- ο Εμπεδώνεται το αίσθημα της ανοχής του ρατσισμού και των διακρίσεων, ενώ παραμένει σκοτεινή η φύση και η έκταση του φαινομένου, καθιστώντας αδύνατη την έγκαιρη και αποφασιστική αντιμετώπιση του.
- ο Σημαντικό τα θύματα να ενθαρρύνονται, να προστατεύονται και να προτρέπονται να δηλώνουν όλα τα περιστατικά, **χωρίς φόβο**.

Οφέλη συστηματικής εφαρμογής αντιρατσιστικής πολιτικής για τη σχολική ζωή

- Ενημερότητα και ευαισθητοποίηση
- Μείωση ρατσιστικών περιστατικών
- Ενδυνάμωση θυμάτων
- Διευκρίνιση ορίων ανάμεσα σε ρατσιστικά, εκφοβιστικά ή παραβατικά περιστατικά
- Ανάδειξη ρατσιστικών μορφών που οι εκπαιδευτικοί αγνοούσαν
- Ενδυνάμωση διευθύνσεων στην αντιμετώπιση και διαχείριση των περιστατικών και κυρίως για προστασία των θυμάτων και ενδεχόμενων θυμάτων ρατσιστικής συμπεριφοράς.
- Δημιουργία και προέκταση μιας αίσθησης ασφάλειας στο επίπεδο των γονιών.

Με την Αντιρατσιστική Πολιτική του ΥΠΑΝ...

- ο Οι δεσμεύσεις των μαθητών/μαθητριών αποτελούν και δεσμεύσεις **των ίδιων των εκπαιδευτικών**
- ο Οι κυρώσεις που προβλέπονται εναρμονίζονται πλήρως με τους κανόνες λειτουργίας των δημόσιων σχολείων
- ο Είναι στη διακριτική ευχέρεια της διεύθυνσης του σχολείου να αποφασίσει για τις διαδικασίες που θα ακολουθούνται που θα ακολουθούνται για την καταγραφή και την επιβολή των παιδαγωγικών μέτρων. Μπορεί να γίνουν μικρές μετατροπές - όχι όμως εξαιρέσεις.
- ο Τα ρατσιστικά περιστατικά **ΔΕΝ ΠΕΡΝΟΥΝ** πλέον απαρατήρητα

Τι αναμένεται από Διευθυντές/Διευθύντριες

- ο Στενή συνεργασία με Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό
- ο Επιβολή κυρώσεων όπου χρειάζεται σε συνεννόηση με Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό
- ο Διατήρηση αρχείου ρατσιστικών περιστατικών με όλα τα συμπληρωμένα έντυπα Φόρμας 1 σε συνεργασία με Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό
- ο Συμπλήρωση ετήσιας συνοπτικής αναφοράς κάθε Ιούνιο

**Υποστήριξη/Έλεγχος από
Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες**

Η συμβολή των Διευθυντών/Διευθυντριών – Υπεύθυνων Εκπαιδευτικών

- ο Η αποδοχή του «προβλήματος» περί ρατσιστικής συμπεριφοράς στα σχολεία ΔΕΝ είναι ένδειξη αδυναμίας, αλλά **τόλμη, παρρησία και αποφασιστικότητα** για συνεχή βελτίωση του σημαντικού έργου που επιτελούν τα σχολεία μας
- ο Πώς λειτουργούμε ως ηγέτες; (ενδυναμώνουμε και καλλιεργούμε δεξιότητες στους εκπαιδευτικούς μας για **ανάληψη δράσης** π.χ. εφαρμόζουμε την αντιρατσιστική πολιτική του ΥΠΑΝ)
- ο Αποτελούμε **παράδειγμα προς μίμηση** (Teach by example)
  - ο Σεβόμαστε τις διαφορετικές απόψεις, όσο 'εκτός' ή 'περίεργες' και να ακούγονται. Τις χρησιμοποιούμε ως 'παιδαγωγικές στιγμές'
  - ο Είμαστε δίκαιοι/ες προς όλους τους συναδέλφους
- ο Έχουμε **επίγνωση των δικών μας πεποιθήσεων**, αντιλήψεων και στάσεων οι οποίες κάποτε μπορεί να λειτουργούν περιοριστικά (personal reflection)

ΔΙΚΤΥΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΤΙΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2025-2026

- ο Δημιουργία δικτύου σχολείων για υποστήριξη της πολιτικής με 52 σχολεία (21 Δημοτικά, 15 Γυμνάσια, 12 Λύκεια, 4 Τεχνικές Σχολές)
- ο Ιστοσελίδα (υπό συνεχή ανανέωση)
- ο Γραμμή επικοινωνίας και στήριξης (22402367 και kodikas@cyearn.pi.ac.cy)
- ο Στοχευμένες επιμορφωτικές δράσεις
- ο Ενημερωτικά τρίπτυχα για τους γονείς
- ο Σεμινάριο σε Σχολική Βάση για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής
- ο Σεμινάρια κατάρτισης σε σχετικά θέματα, ευκαιρίες προβληματισμού και ανταλλαγή πρακτικών
- ο Αφίσες

Ενημερωτικά τρίπτυχα για οικογένειες

εμπλέκονται σε ρατσιστικές συμπεριφορές. Η εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής μπορεί παράλληλα να συμβάλει στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ειρήνης, μη βίας και κοινωνικής δικαιοσύνης στην Κύπρο.

Σκοπός της Αντιρατσιστικής Πολιτικής είναι η αναγνώριση οποιωνδήποτε άμεσων ή έμμεσων, σκόπιμων ή άσκοπων λόγων, πράξεων και διαδικασιών που οδηγούν σε αρνητικές διακρίσεις σε βάρος συγκεκριμένων ατόμων με βάση τη διαφορετικότητά τους, και η ανάληψη ενεργού δράσης για πρόληψη και αντιμετώπισή τους, καθώς και για ανάπτυξη αντιρατσιστικής κουλτούρας.

Καθώς το σχολικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από πολλαπλές μορφές ετερότητας, ως προς την εμφάνιση, την εθνικότητα, την αναπηρία, την κοινότητα, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη γλώσσα, την ηλικία, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, το καθεστώς παραμονής στη χώρα κτλ, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται για όλους τους μαθητές και μαθήτριες ένα περιβάλλον ασφάλειας, ανεκτικότητας, σεβασμού της διαφορετικότητας, μη διάκρισης και ισότητας, στο οποίο να μπορούν να απολαμβάνουν στο μέγιστο τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες που τους προσφέρονται.

Οποιαδήποτε εκδήλωση ρατσιστικής συμπεριφοράς πρέπει να εντοπίζεται, να αναγνωρίζεται και να αντιμετωπίζεται έγκαιρα και αποφασιστικά. Σε αντίθετη περίπτωση, πληγώνονται τα θύματα, όχι μόνο ως άτομα, αλλά και ως μέλη της μειονότητας στην οποία ανήκουν, ενώ επέρχονται σοβαρές επιπτώσεις και σε ολόκληρη τη σχολική κοινότητα.

Για περαιτέρω πληροφορίες μπορείτε να αποστείνετε στη Διεύθυνση του σχολείου και στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (εικονίδιο Αντιρατσιστική πολιτική) www.pi.ac.cy ή στο QR CODE:

Αντιρατσιστική Πολιτική
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Κώδικας
Συμπεριφοράς
κατά του Ρατσισμού
και Οδηγός Διαχείρισης
και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών

Αγαπητοί γονείς και κηδεμόνες,

Ερευνητικά δεδομένα έχουν καταδείξει πως η προώθηση της ισότητας και του σεβασμού λειτουργούν αποτελεσματικά μόνο σε πλαίσιο, όπου τα ρατσιστικά περιστατικά αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται χωρίς ε-ξαιρέσεις. Το σχολείο μας εφαρμόζει την Αντιρατσιστική Πολιτική του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας «Κώδικας Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών». Η διαχείριση των διακρίσεων και ρατσιστικών συμπεριφορών στο σχολείο αποτελεί υποχρέωση των σχολείων στη βάση του περί της Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας Νόμου του 2020¹. Επιπλέον, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τη θεσμοθέτηση και παρακολούθηση της εφαρμογής της Αντιρατσιστικής Πολιτικής².

Η συστηματική εφαρμογή της Αντιρατσιστικής Πολιτικής στη σχολική μονάδα και η διαχείριση των ρατσιστικών περιστατικών με συνέπεια και σταθερότητα, συνδράμουν στη δημιουργία ενός σχολικού περιβάλλοντος στο οποίο κάθε παιδί νιώθει καλά, ανεξαρτήτως οποιωνδήποτε ιδιαιτεροτήτων του και όπου αποφεύγεται η δαιμονοποίηση ατόμων που

¹ Ο περί της Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας Νόμος του 2020 (Ν. 185(Ι)/2020) Ε.Ε., Παρ.Ι(Ι), Αρ.4793, 15/12/2020 και Ο περί της Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2024 (Ν. 100(Ι)/2024) Ε.Ε., Παρ.Ι(Ι), Αρ.438, 26/7/2024

² Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 95.448, ημερ. 1/11/2023

Ρατσιστικό περιστατικό

Είναι οποιοδήποτε περιστατικό εκλαμβάνεται ως ρατσιστικό από το θύμα ή άλλο πρόσωποⁱⁱⁱ. Είναι έννοια ευρύτερη του παραπτώματος ή του αδικήματος, αφού το ρατσιστικό περιστατικό μπορεί να περιλαμβάνει και συμπεριφορές, οι οποίες, αν δεν συνδέονταν με κάποιο χαρακτηριστικό του θύματος, ενδεχομένως να μην θεωρούνταν παραβατικές. Συνήθως τα ρατσιστικά περιστατικά έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση, τον αποκλεισμό ή τις διακρίσεις σε βάρος ατόμων και ομάδων ατόμων, εξαιτίας της διαφορετικότητάς τους σε σχέση με την πλειοψηφία.

Δεδομένου ότι το ρατσιστικό περιστατικό έχει ως αφετηρία ένα χαρακτηριστικό της ταυτότητας του ατόμου που στοχοποιείται, το οποίο είναι και χαρακτηριστικό μιας ευρύτερης οικογένειας, κοινότητας ή ομάδας, έχει ως συνέπεια να επηρεάζει και να καλλιεργεί περιβάλλον εκθρόνισης προς όλα τα πρόσωπα που μοιράζονται τα χαρακτηριστικά αυτά. Συνεπώς, κάθε τέτοιο περιστατικό βλάπτει σοβαρά όχι μόνο το πρόσωπο που το δέχεται, αλλά και ολόκληρες κοινότητες ή μειονότητες, καθώς και την κοινωνία ευρύτερα.

Χαρακτηρίζοντας ένα περιστατικό ως ρατσιστικό, αυτό δεν σημαίνει ότι το άτομο που το διέπραξε συμπεριφέρεται από πρόθεση ρατσιστικά.

Τα **σχολεία οφείλουν** να αναφέρουν οποιαδήποτε τέτοια περιστατικά σημειώνονται σε αυτά. Τονίζεται ότι η αναφορά των περιστατικών δεν αποτελεί και δεν εκλαμβάνεται ως αδυναμία των σχολείων. Τουναντίον, αποτελεί έμπρακτη απόδειξη της ικανότητας και αποφασιστικότητάς τους για αντιμετώπιση των περιστατικών και λήψη διορθωτικών μέτρων, ενεργώντας προς όφελος ολόκληρης της σχολικής κοινότητας και των δικαιωμάτων των μελών της. Η αναφορά των περιστατικών καλύπτεται από τον Νόμο για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (GDPR)^{iv}.

Ως **θέμα αρχής**, ο χειρισμός των ρατσιστικών περιστατικών γίνεται πρωτίστως με παιδαγωγικούς όρους και αποσκοπεί στην αλλαγή συμπεριφορών και πρακτικών, χωρίς αυτόματη προσφυγή σε τιμωρητικά μέτρα. Επιδιώκεται η χρήση ήπιων και παιδαγωγικών μεθόδων, συνεκτιμώντας τις προσωπικές περιστάσεις θύτη και θύματος. Όπου χρειάζεται, παρέχεται η κατάλληλη στήριξη και προστασία προς τα άτομα που εμπλέκονται. Η εισήγηση των παιδαγωγικών μέτρων γίνεται στη βάση των Κανονισμών Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης^v και Δημοτικής Εκπαίδευσης^{vi} και αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν συμπλήρωση εντύπου αναστοχασμού, παρατήρηση, γραπτή επίπληξη, απομάκρυνση από την τάξη, αποζημίωση για φθορά περιουσίας των άλλων ή του σχολείου, υποχρεωτική εκτέλεση κοινωφελούς εργασίας προς όφελος της σχολικής κοινότητας, συζητήσεις με τα εμπλεκόμενα παιδιά και τις οικογένειές τους σε ξεχωριστές και κοινές συναντήσεις, στέρηση συμμετοχής σε ενδοσχολικές εκδηλώσεις και αθλοπαιδιές εντός

του σχολείου καθώς και σε άλλες ενδοσχολικές δραστηριότητες (για τη Δημοτική Εκπαίδευση) ή αποβολή για κάποιες ώρες ή μέρες (για τη Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση).

Ζητούμε τη βοήθειά σας, όπως μαζί μας, παροτρύνετε και ενθαρρύνετε κάποιο άτομο που πιστεύει ότι δέχθηκε ή δέχεται ρατσιστική συμπεριφορά ή ήταν θεατής στην εκδήλωση τέτοιας συμπεριφοράς, να το καταγγείλει το συντομότερο δυνατό, χωρίς φόβο, στη Διεύθυνση του σχολείου, σε έναν/μία εκπαιδευτικό, ή στον/στην Υπεύθυνο/Υπεύθυνη Εκπαιδευτικό για την εφαρμογή της πολιτικής στο σχολείο. Καλούμε εσάς, τις οικογένειες των μαθητών και μαθητριών του σχολείου μας, όπως στηρίζετε τα παιδιά σας στις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στα πλαίσια εφαρμογής της Αντιρατσιστικής Πολιτικής, ώστε:

- **να σέβονται** την προσωπικότητα, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια των παιδιών, των εκπαιδευτικών, γονιών και άλλων προσώπων εντός και εκτός του σχολείου
- **να ενημερώνονται** για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σε σχέση με το ρατσισμό και τις διακρίσεις
- **να αναγνωρίζουν** τα διάφορα ρατσιστικά περιστατικά και να τα αναφέρουν άμεσα σε μία/έναν εκπαιδευτικό του σχολείου
- **να αρνούνται** να εμπλακούν σε ρατσιστικές συμπεριφορές
- **να ενημερώνουν** άτομα που λένε ρατσιστικά ανέκδοτα ότι μπορεί με αυτό τον τρόπο να πληγώνουν κάποια άλλα άτομα ή ομάδες
- **να περιλαμβάνουν** παιδιά στις παρέες και δραστηριότητές τους που μπορεί να αποκλείονται λόγω της διαφορετικότητάς τους

- **να αμφισβητούν** οποιαδήποτε στερεότυπα ή ρατσιστικές αντιλήψεις ακούνε στο περιβάλλον τους
- **να σέβονται** τα εθνικά και θρησκευτικά σύμβολα, όχι μόνο τα δικά τους αλλά και των άλλων
- **να αναστοχάζονται** αναφορικά με τη συμπεριφορά τους και κατά πόσο αυτή μπορεί να έχει ρατσιστικές συνέπειες για άλλα άτομα ή ομάδες.

Ο **ρατσισμός αφορά** στο κάθε σχολείο, στο κάθε παιδί, στον/στην κάθε εκπαιδευτικό, στους γονείς και, κατ' επέκταση, σε ολόκληρη την κοινωνία. Είναι υποχρέωση όλων μας να βεβαιωθούμε ότι όλα τα πρόσωπα απολαμβάνουν στο βέλτιστο το αγαθό της παιδείας, χωρίς διακρίσεις.

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία.

ⁱⁱⁱ Macpherson, W. (1999), The Stephen Lawrence Inquiry Report, London και ECRJ (2007) General Policy Recommendation No 11 on combating racism and racial discrimination in policing.

^{iv} Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων

^v Οι περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμοί του 2017 μέχρι 2023 (Επίσημη Εφημερίδα, Παράρτημα Τρίτο (I): 24.02.2017, 23.07.2019, 23.06.2020, 14.08.2020, 2.10.2020, 16.12.2022, 13.04.2023, 7.07.2023.

^{vi} Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως Νόμος (Κανονισμοί δυνάμει του άρθρου 5) Κατάταξη Κανονισμών, Ε.Ε. Παρ III(I) Αρ. 5869, 26.4.2024.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ & ΩΡΑ	ΧΩΡΟΣ	ΘΕΜΑ & ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ/ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΕΣ
Πέμπτη 30/10/25 8:30 - 13:00	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Λευκωσία	Η ιστορία του ρατσισμού (Δρ Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου, ΕΔΕ) & Επικαιροποίηση και Εφαρμογή της Αντιρατσιστικής Πολιτικής του ΥΠΑΝ (Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ, ΠΙ)
Δευτέρα 24/11/25 8:30 - 13:00	Παράρτημα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Λεμεσός	Αναγνωρίζοντας προνόμια και διακρίσεις (Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ, ΠΙ)
Πέμπτη 22/1/26 11:00 - 13:00	Διαδικτυακά Join the meeting now	Μισαναπηρισμός και αντικαταπιεστικές παιδαγωγικές και πρακτικές στην τάξη (Δρ Σιμώνη Συμεωνίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ενιαίας Εκπαίδευσης Πανεπιστήμιο Κύπρου)
Τετάρτη 18/2/26 8:30 - 13:00	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Λευκωσία	Δραστηριότητες Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης σε Συνεργασία με το Generation for Change (κ. Etinosa Erevbenagie-Johnbull, Συνιδρυτής και Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού Generation for Change CY) & Η Κιβωτός της Αλήθειας: μπορεί η Ιστορία να προσφέρει στην αντιρατσιστική εκπαίδευση; (Δρ Λούκας Περικλέους, Λειτουργός ΠΙ και Αναλυτικών Προγραμμάτων) & Εκπαίδευση για την ειρήνη και λογοτεχνία (Δρ Παναγιώτα Χαραλάμπους, Λειτουργός ΠΙ)
Παρασκευή 20/3/26 11:00 - 13:00	Διαδικτυακά Join the meeting now	Woke Κουλτούρα: Μύθοι και Πραγματικότητες στη Μάχη για Δικαιοσύνη (Καθηγητής Μιχαλίνος Ζεμπύλας, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου)
Τρίτη 28/4/26 8:30 - 13:00	ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟΣ ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	Σεξισμός και πολλαπλές διακρίσεις (κ. Στάλω Λέστα, Εκπαιδεύτρια Ενηλίκων & Συνεργάτιδα ΠΙ) & Ομοφοβία/Τρανσφοβία (Οργάνωση ACCEPT ΛΟΑΤΚΙ Κύπρου)
Παρασκευή 29/5/26 12:00 - 13:00	Διαδικτυακά Join the meeting now	Αναστοχασμός (Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ, ΠΙ)

Microsoft Teams

General | ΔΙΚΤΥΟ
ΑΝΤΙΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2025-
2026 | Microsoft
Teams

www.pi.ac.cy

- ✓ Υλικό γνωστοποίησης
- ✓ Έντυπα
- ✓ Διδακτικό υλικό
- ✓ Παραδείγματα δραστηριοτήτων, ημερίδων, θεατρικών κλπ
- ✓ FAQs
- ✓ Ενημερωτικά τρίπτυχα για γονείς σε 7 γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, ρωσικά, αραβικά, τουρκικά, ρουμανικά, βουλγαρικά) – **TO BE UPDATED**
- ✓ kodikas@cyearn.pi.ac.cy
- ✓ **22402367**

https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=1429&Itemid=448&lang=el

Παιδεία – Αθλητισμός και Νεολαία
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
MINISTRY OF EDUCATION, SPORT AND YOUTH

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
CYPRUS PEDAGOGICAL INSTITUTE

Webmail • Προσωπικό ΠΙ
Χάρτης Ιστοχάρου | Αποποίηση | Επικοινωνία

ΕΛ EN Τετάρτη, 29 Οκτωβρίου 2025
αναζήτηση...

Τομέας Επιμόρφωσης | Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης | Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας | ΥΑΠ | ΚΕΕΑ | ΠΑ.ΒΙ.Σ.

Οικοσελίδα > Αντιρατσιστική πολιτική > Οικοσελίδα

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Οικοσελίδα
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Τομείς
Προγράμματα - Σεμινάρια
Συνέδρια - Ημερίδες
Ευρωπαϊκά και Ερευνητικά
Προγράμματα
Βιβλιοθήκη
Δελτίο Παιδαγωγικού
Ινστιτούτου
Ανακοινώσεις - Εγκύκλιοι
Χρήσιμοι σύνδεσμοι

ΚΕΕΑ

Αντιρατσιστική Πολιτική - Οικοσελίδα

Οικοσελίδα	Εγκύκλιοι	Υποστηρικτικό Υλικό	Συχνές Ερωτήσεις	Αρχείο

Η αντιρατσιστική πολιτική του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας εφαρμόζεται από το 2014 και είναι υποχρεωτική για τα σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Το 2025, ΥΠΑΝ προχώρησε σε επικαιροποίηση της Αντιρατσιστικής Πολιτικής «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων και Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών».

Κάθε χρόνο το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο λαμβάνει τα περιστατικά που δηλώνονται ηλεκτρονικά από τα σχολεία για περιστατικά ρατσισμού και ετοιμάζει σχετική έκθεση προς την Αρμόδια Αρχή.

Πρόσθετα, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, στο πλαίσιο υποστήριξης της επαγγελματικής μόρφωσης των εκπαιδευτικών, συντονίζει για έκτη συνεχή χρονιά πρόγραμμα υποστήριξης της εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής, μέσω της δημιουργίας Δικτύου Υποστήριξης Σχολείων. Σκοπός του προγράμματος είναι η ενδυνάμωση και στήριξη των εκπαιδευτικών και των σχολείων για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής.

Υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο των νέων κανονισμών λειτουργίας σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης (Οι περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμοί του 2024 (Κ.Δ.Π. 168/2024) αλλά και της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για τη λήψη μέτρων για την πρόληψη της βίας και της παραβατικότητας στα σχολεία (αρ. 95.448, ημερ. 1/11/2023), τονίζεται η υποχρεωτική εφαρμογή της Αντιρατσιστικής Πολιτικής του ΥΠΑΝ καθώς και η θεσμοθέτηση και παρακολούθηση της εφαρμογής της.

Η παρούσα ιστοσελίδα έχει σκοπό να ενημερώνει και να στηρίζει τα σχολεία όλων των βαθμίδων στην εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής. Εδώ υπάρχει το αρχείο εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής, σχετικές ανακοινώσεις και εγκύκλιοι, υλικό από προηγούμενα συνέδρια/ημερίδες, υποστηρικτικό υλικό για τα σχολεία, καθώς και απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις εκπαιδευτικών. Στην ιστοσελίδα βρίσκονται επίσης στοιχεία επικοινωνίας για στήριξη των σχολείων.

Επικοινωνία
✉ kodikas@cyearn.pi.ac.cy
Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ
☎ 22402367
✉ papamichael.e@cyearn.pi.ac.cy

Αντιρατσιστική Πολιτική - Υποστηρικτικό Υλικό

Οικοσελίδα	Εγκύκλιοι	Υποστηρικτικό Υλικό	Συχνές Ερωτήσεις	Αρχειο

ΥΛΙΚΟ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΩΔΙΚΑ

- Ενημερωτική παρουσίαση για εκπαιδευτικούς και γονείς
- Παράδειγμα παρουσίασης για μαθητές/τριες από εκπαιδευτικό Φάνη Κωνσταντή, Δημ. Σχολείο Δευτεράς 2017-18
- Παράδειγμα παρουσίασης για μαθητές/τριες από εκπαιδευτικό Μαρία Πολυχρονά, Γυμνάσιο Αγλαντζιάς 2019-2020
- Κώδικας και Οδηγός (ανασθεωρημένη έκδοση, Οκτώβριος 2016)
- Ενημερωτικό τρίπτυχο για γονείς (2017-2018): ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΑΓΓΛΙΚΑ, ΡΩΣΙΚΑ, ΑΡΑΒΙΚΑ, ΤΟΥΡΚΙΚΑ, ΡΟΥΜΑΝΙΚΑ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ
- Παράδειγμα εργαστηρίου για μαθητές και μαθήτριες σε ημερίδα
- Παράδειγμα εργαστηρίου για μαθητές και μαθήτριες πριν από ημερίδα
- Φορείς κατά του ρατσισμού

ΕΝΤΥΠΑ

- Ηλεκτρονικό έντυπο καταγραφής ρατσιστικού περιστατικού (Φόρμα 1)
- Ηλεκτρονικό έντυπο συνοπτικής ετήσιας καταγραφής ρατσιστικών περιστατικών (Φόρμα 2)
- Ηλεκτρονικό έντυπο συνοπτικής καταγραφής εμπλεκόμενων παιδιών
- Ηλεκτρονικό έντυπο αναστοχασμού
- Ηλεκτρονικό έντυπο γραπτής επίκληξης
- Έντυπα από Δημοτικό Σχολείο Λυθροδόντα - Μελέτειον (έντυπο καταγραφής, έντυπο αναστοχασμού, πρωτόκολλο διαχείρισης)
- Έντυπα από Γυμνάσιο Αγλαντζιάς (έντυπο καταγραφής, έντυπο αναστοχασμού)

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Cartoons Crippen website and instagram
- Ψηφιακό εγχειρίδιο «Η Παγκόσμια Εκπαίδευση στο σύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον»
- Εγχειρίδιο ΒΕΕ: Boosting Gender Equality in Education: εργαλειοθήκη μεθόδων παρέμβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, με θεωρητικά και πρακτικά εργαλεία, για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων του φύλου από το νηπιαγωγείο και το δημοτικό
- Εκπαιδευτικό υλικό από Το Πολύχρωμο Σχολείο
- Βίντεο Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου "Just another youth story": Νικόλ και Δήμητρα, Στέφανος Ιωάννου, Μαρίνα Γεωργίου, Bourak Berk Doulai
- «Οι φίλοι μας, οι φίλες μας» Ενότητα 6, Βιβλίο Γλώσσας Ε' Δημοτικού: Τροποποιημένη ενότητα, εμπλουτισμένη με υλικό από άτομα με αναπηρία Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αυτόνομη μάθηση και εξ αποστάσεως διδασκαλία (Μαρίνα Δημοκράτους - Σιμώνη Συμεωνίδου, Πανεπιστήμιο Κύπρου)
- Εγχειρίδιο Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης "Ανακαλύπτοντας τον Ελέφαντα"
- Εγχειρίδιο Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης "Μικρή Πυξίδα"
- Εγχειρίδιο Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης "Κοινωνική Μάθηση"
- Ερευνητικό πρόγραμμα Ψηφίδες Γνώσης Πανεπιστημίου Κύπρου (εκπαιδευτικό υλικό για διδασκαλία θεμάτων σχετικά με αναπηρίες)

Επικοινωνία

✉ kodikas@cyearn.pi.ac.cy

Δρ Έλενα Παπαμιχαήλ

☎ 22402367

✉ papamichael.e@cyearn.pi.ac.cy

https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=1425&Itemid=439&lang=el

Υλικό για διαθεματική χρήση για υποστήριξη αντιρατσιστικής πολιτικής

- ο Υλικό Υπάτης Αρμοστείας για τους πρόσφυγες
- ο Ανακαλύπτοντας τον Ελέφαντα
- ο Κομπαζίτο – Μικρή Πυξίδα
- ο Κοινωνική Μάθηση

<https://www.youtube.com/watch?v=j-bDDeWzSQY>

Childline – "Nobody is normal"

Η Βαλίτσα

Chris Naylor-Ballesteros

ΔΙΟΠΤΡΑ

<https://twitter.com/DioptraBooks/status/1313443199600529408>

Σειρά βίντεο: Just another youth story

Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου

#JustAnotherYouthStory

Just Another Youth Story: Νικολ και Δήμητρα

<https://www.youtube.com/watch?v=atafcuRXwjA>
<https://www.youtube.com/watch?v=9wsDvxLqJ2M>
https://www.youtube.com/watch?v=BY75bN8_lkg
<https://www.youtube.com/watch?v=ILsj2vPvriM>

Εκστρατεία Πρόληψης και Καταπολέμησης του Σεξισμού

Gender Equality Commissioner
71 subscribers

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
2252 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ: 11.04.001.002

Αρ. Τηλ.: 22402350/456/366/388

e-mail: jsotitafylou@cyearn.pi.ac.cy

16 Οκτωβρίου 2025

Διευθυντές/Διευθύντριες
Δημόσιων και Ιδιωτικών Δημοτικών Σχολείων,
Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών
Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Θέμα: Αξιοποίηση της Εκστρατείας κατά του σεξισμού

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, πληροφορείστε ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως σε συνεργασία με το Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων εκπόνησαν πρόσφατα εκστρατεία κατά του σεξισμού.

Η εκστρατεία, με κεντρικό σύνθημα «Ο σεξισμός δεν έχει θέση στην κοινωνία μας», στοχεύει στην πρόληψη και καταπολέμηση του σεξισμού και του διαδικτυακού σεξισμού, ειδικότερα ανάμεσα στους νέους και τις νέες αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία. Η επίτευξη του στόχου αυτού περνά μέσα από την αποδόμηση έμφυλων στερεοτύπων, συνειδητών και ασυνειδητών, τα οποία δημιουργούν διακρίσεις που εκδηλώνονται σε σεξιστικές συμπεριφορές. Απώτερος στόχος είναι η δημιουργία και η ενίσχυση έμφυλου περιβάλλοντος στο σχολείο, στην εργασία και σε κάθε τομέα δραστηριότητας.

Για την εν λόγω εκστρατεία, ετοιμάστηκε σύντομο βίντεο, με παραδείγματα σεξιστικών αντιλήψεων και συμπεριφορών και τις αρνητικές τους επιπτώσεις σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, έτσι ώστε να γίνεται εύκολα κατανοητό το τι συνιστά σεξισμό και ποιες μορφές μπορεί να προσλάβει. Ο σύνδεσμος για το βίντεο της εκστρατείας είναι ο εξής:

<https://youtu.be/3zIHsCSkVaE>

https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=4860%3A2025-10-16-06-42-40&catid=34%3A2010-06-02-08-27-34&Itemid=65&lang=el

<https://www.youtube.com/watch?v=3zIHsCSkVaE>

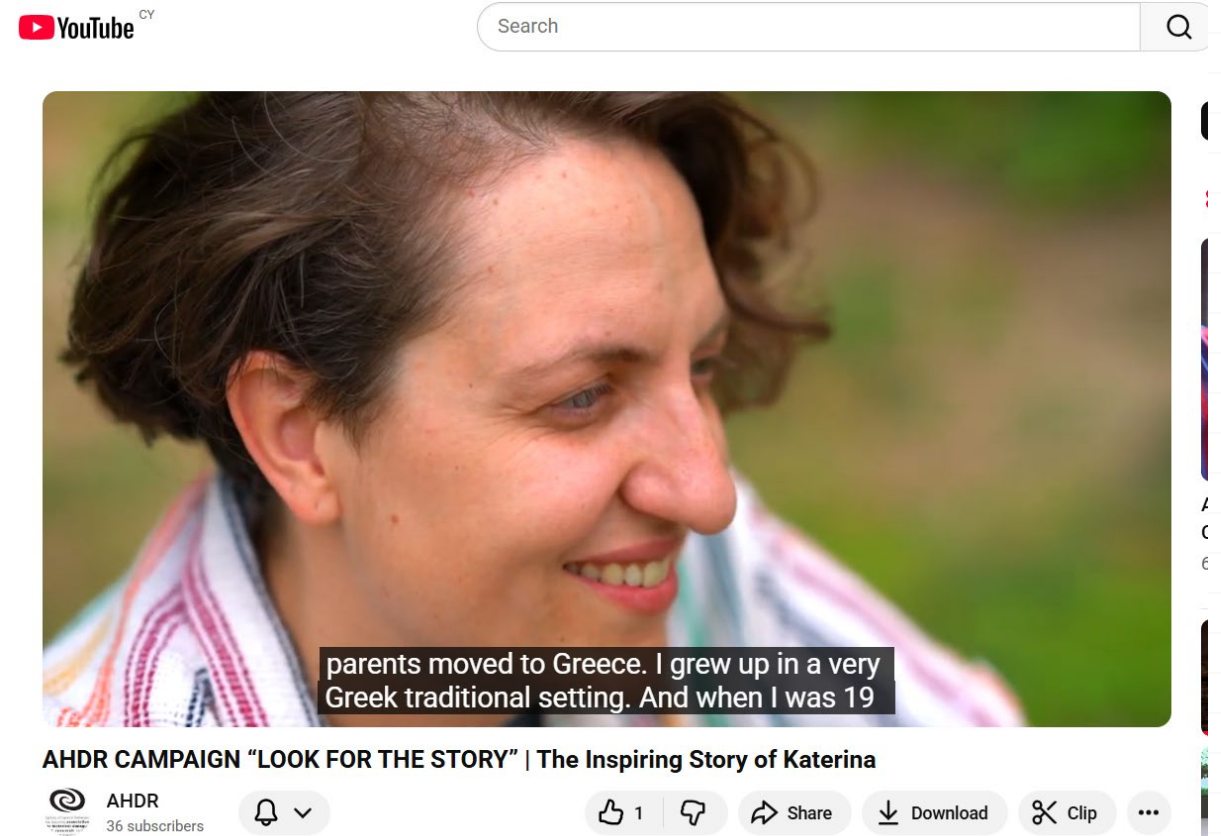

AHDR CAMPAIGN “LOOK FOR THE STORY” Εκστρατεία Ομίλου Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας

<https://www.ahdr.info/multimedia/all-videos/>

https://www.youtube.com/@A_H_D_R

- ο The Inspiring Story of Katerina
- ο The Inspiring Story of Doris
- ο Mustafa and Eleni have a story you haven't heard, yet
- ο Gülnara's Journey of Seeking a New Life in Cyprus
- ο The Inspiring Story of Sinem
- ο Every religion faith and belief tells the same story
- ο Mazen's Journey of Resilience

Ενδεικτικές παρουσιάσεις

Clipboard	Slides	Font	Paragraph	Drawing
1		2		★
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ • Ποιο κοινωνικό πρόβλημα θίγει η ταινία; • Πού κάθεται το κορίτσι, πού κάθονται οι γονείς; • Γιατί συμπεριφέρονται έτσι οι γονείς; • Πώς νομίζετε ότι ένιωσε ο Τζαφάρ;		• Το σχολείο μας είναι καθημερινά τόπος συνάντησης για 600 μαθητές και καθηγητές. • Είναι σημαντικό να συνυπάρχουμε αρμονικά και νιώθουμε όλοι ΑΣΦΑΛΕΙΣ		

Θέμα: Κυκλοφορία Εκπαιδευτικού Υλικού για Αντιρατσισμό από τον Όμιλο Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας

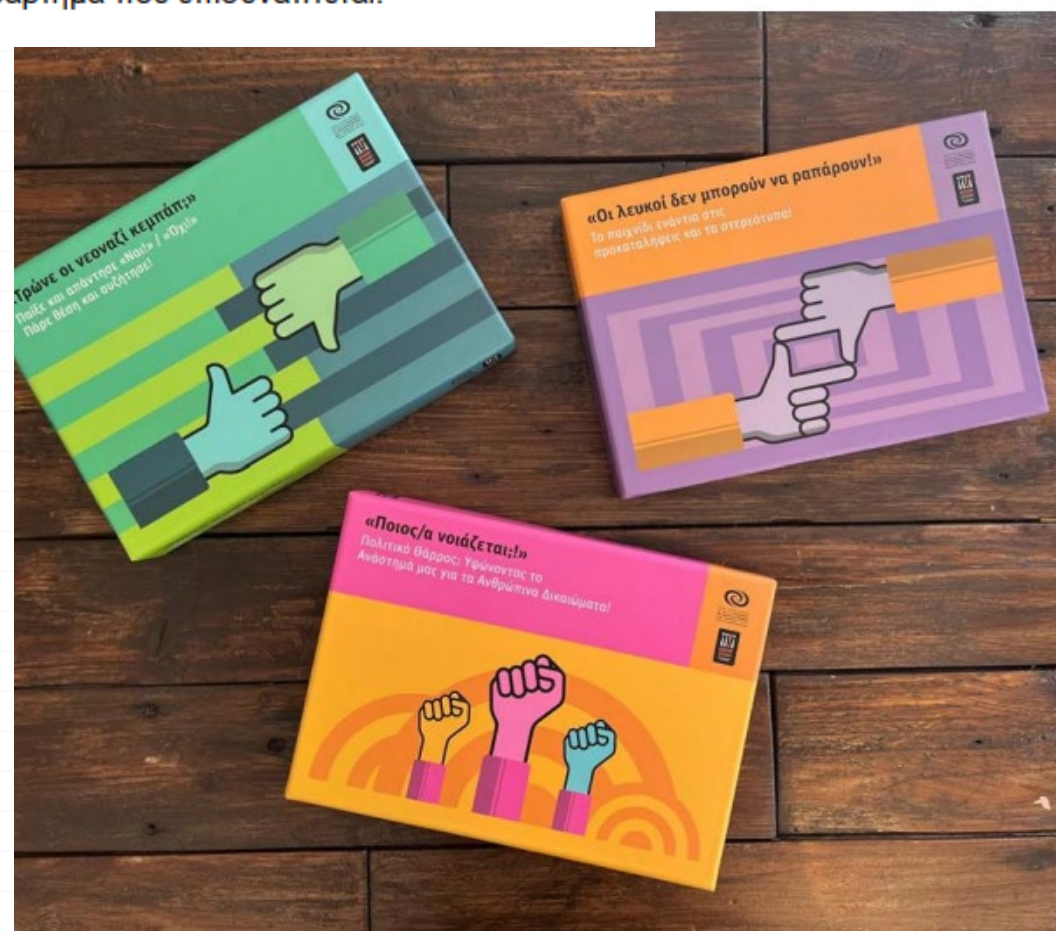
Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, ενημερώνεστε ότι ο Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας έχει πρόσφατα κυκλοφορήσει Εκπαιδευτικό Υλικό για Αντιρατσισμό, στο πλαίσιο του έργου τους σε θέματα αντιρατσιστικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης για την ειρήνη.

Πληροφορίες για τον τρόπο απόκτησης του υλικού δωρεάν από τον Όμιλο Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας μπορείτε να βρείτε στο Παράρτημα που επισυνάπτεται.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

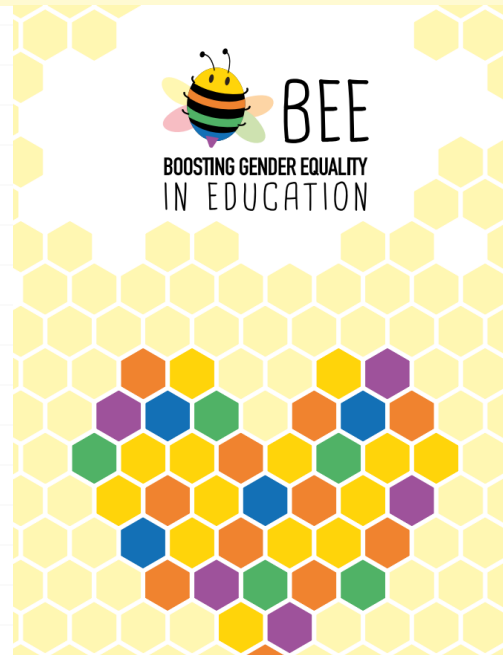
22/9/22

https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=3717%3A2022-09-22-06-26-10&catid=34%3A2010-06-02-08-27-34&Itemid=65&lang=el

Το παρόν εγχειρίδιο φιλοδοξεί να ενισχύσει τις προσπάθειες της εκπαιδευτικής κοινότητας στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς και στερεότυπα του φύλου. Αποτελεί μία εργαλειοθήκη μεθόδων παρέμβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, με θεωρητικά και πρακτικά εργαλεία, για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων του φύλου από το νηπιαγωγείο και το δημοτικό. Απευθύνεται κυρίως σε όσες/όσους εργάζονται με παιδιά, νηπιαγωγούς, δασκάλες/δασκάλους, εκπαιδευτές/τριες, διευθυντικό και υποστηρικτικό προσωπικό.

Το εγχειρίδιο περιλαμβάνει α) θεωρητική εισαγωγή για την ανάγκη αντιμετώπισης των στερεοτύπων του φύλου από μικρές ηλικίες, β) σχέδια μαθήματος, που χωρίζονται σε τρεις βασικές θεματικές ενότητες: Τέχνη και Αφήγηση, Επιστήμη και Τεχνολογία και Χρόνος και Χώρος, γ) κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, δ) γλωσσάρι βασικών εννοιών, στ) βιβλιογραφία. Σε κάθε ένα από τα σχέδια μαθήματος θα βρείτε τα θέματα, στόχους, υλικά που χρειάζονται, χρονικό πλαίσιο, χώρος που απαιτείται καθώς και λεπτομερή, βήμα - βήμα περιγραφή.

[https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/antiratsistiki/BEE_manual MIGS-Greek Final.pdf](https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/antiratsistiki/BEE_manual_MIGS-Greek_Final.pdf)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή στο παρόν εγχειρίδιο	2
Τα στερεότυπα του φύλου στην εκπαίδευση	2
Μεθοδολογία	3
Οι θεματικές ενότητες του εγχειριδίου	4
Σχέδια Μαθήματος	
1. Τέχνες και Αφήγηση	5
2. Επιστήμη και Τεχνολογία	10
3. Χώρος και χρόνος	14
Κατευθυντήριες Γραμμές για την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ...	18
Γλωσσάρι Βασικών Όρων και Εννοιών	22
Βιβλιογραφία	26

<https://ucyweb.ucy.ac.cy/psifides-gnosis/el/>

Κάθε ψηφίδα κι' ένα πολύτιμο κομματάκι γνώσης...

Μακάρι οι ψηφίδες της γνώσης – πολύχρωμες, πολυδιάστατες και πανέμορφες – να φωτίσουν τη σκέψη μας και να εμπνεύσουν το έργο μας

Καλή πλοήγηση

Εκπαιδευτικό υλικό για εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Δείτε [εδώ](#) παράδειγμα τροποποιημένης ενότητας για αξιοποίησή της στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

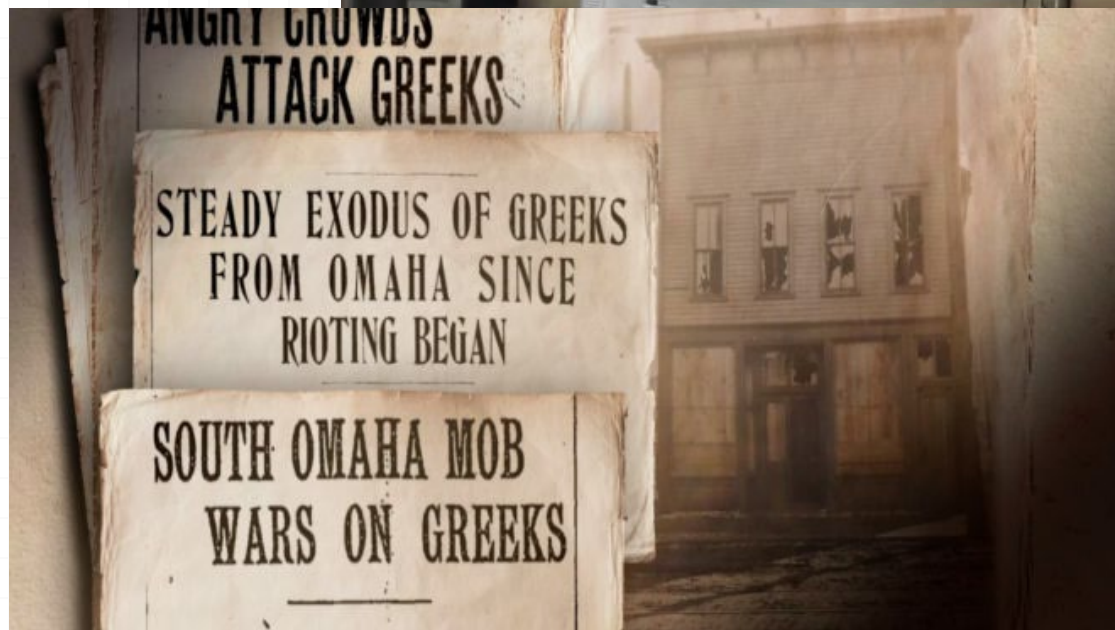

Ψηφιακό αρχείο, στο οποίο παρουσιάζεται το βιογραφικό, αντιπροσωπευτικό έργο (π.χ. ποιήματα, γραπτά κείμενα, έργα τέχνης, τραγούδια, βίντεο, ντοκιμαντέρ κ.λπ.) και συνεντεύξεις του κάθε δημιουργού, υπό μορφή «ψηφιακών portfolio». Το ψηφιακό αρχείο μπορεί να αξιοποιηθεί από εκπαιδευτικούς για να εμπλουτίσουν το αναλυτικό πρόγραμμα και τη διδασκαλία τους με το υλικό αυτό. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε εργαλείο αναζήτησης υλικού, το οποίο διευκολύνει τους εκπαιδευτικούς να εντοπίζουν υλικό ανά μάθημα, θέμα, κειμενικό είδος και τάξη.

Πρόγραμμα
επαγγελματικής
μάθησης
DISARTS

Βίντεο ΒρωμόΈλληνες
(σε 6 μέρη)

<https://www.youtube.com/playlist?list=PL2EF64F3538DA8B75>

Σεμινάριο σε σχολική βάση εγκύκλιος 15/9/25

https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=4792%3A----2025-2026&catid=34%3A2010-06-02-08-27-34&Itemid=65&lang=el

Αντιρατσιστική πολιτική του ΥΠΑΝ: Στάδια εφαρμογής και προκλήσεις στη διαχείριση ρατσιστικών περιστατικών, ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΕΛΕΝΑ, ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ, ΛΑΡΝΑΚΑ, ΛΕΜΕΣΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΠΑΦΟΣ

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η στήριξη των εκπαιδευτικών και των σχολείων για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής του ΥΠΑΝ ""Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών"". Το σεμινάριο προσφέρεται στα σχολεία που συμμετέχουν στο Δίκτυο Σχολείων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για υποστήριξη της εφαρμογής της πολιτικής. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχολείου, κατά το σεμινάριο οι εκπαιδευτικοί θα έχουν την ευκαιρία να αναστοχαστούν πάνω στον ρόλο τους σε σχέση με τις λειτουργίες του ρατσισμού στο σχολείο τους, να συζητήσουν προκλήσεις κατά τη διαχείριση και καταγραφή ρατσιστικών περιστατικών, καθώς και άλλες πτυχές της αντιρατσιστικής πολιτικής (π.χ. εμπλοκή οικογένειας, ανάπτυξη αντιρατσιστικής κουλτούρας, διάφορες πτυχές ρατσισμού, ελλιπής αναφορά κλπ). Το σεμινάριο περιλαμβάνει ενημερωτική παρουσίαση και συζήτηση και διαρκεί τουλάχιστον 60 λεπτά.

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ: Πώς διδάσκω και πώς διαχειρίζομαι αμφιλεγόμενα θέματα στην τάξη μου;

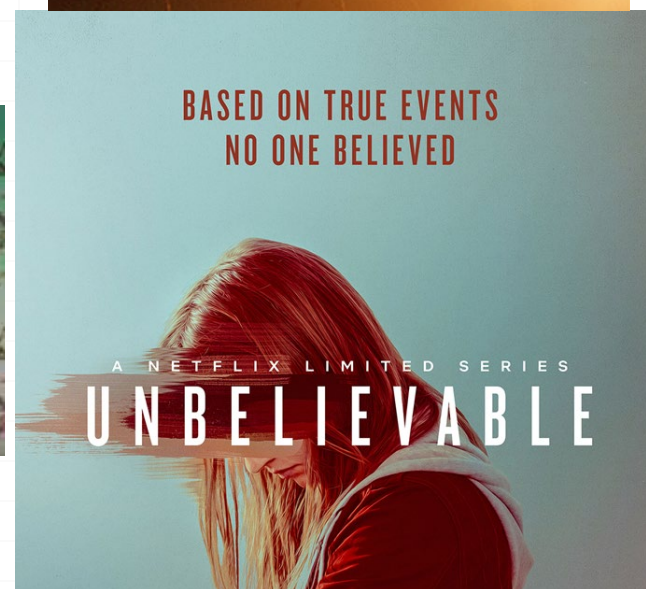
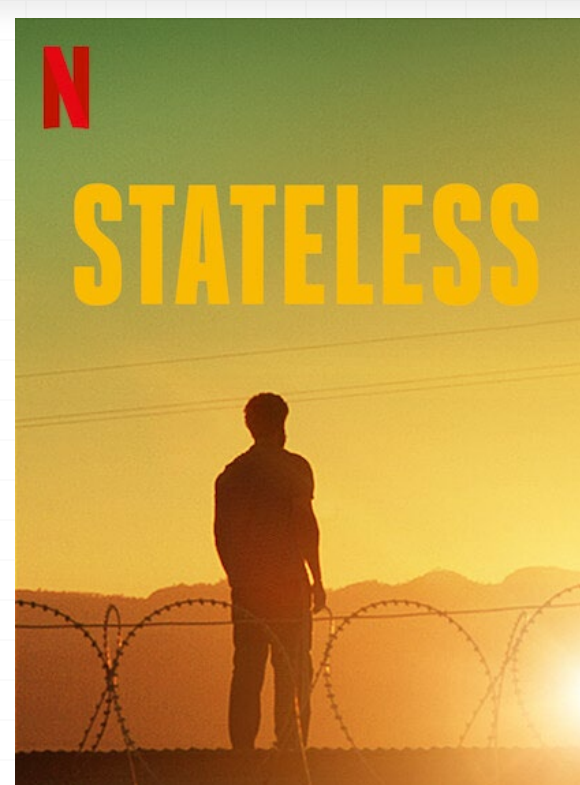
Σκοπός:

Η ενδυνάμωση των δεξιοτήτων και της αυτοπεποίθησης των εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία και διαχείριση αμφιλεγόμενων θεμάτων στην τάξη, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα, μέσα από βιωματικές δραστηριότητες

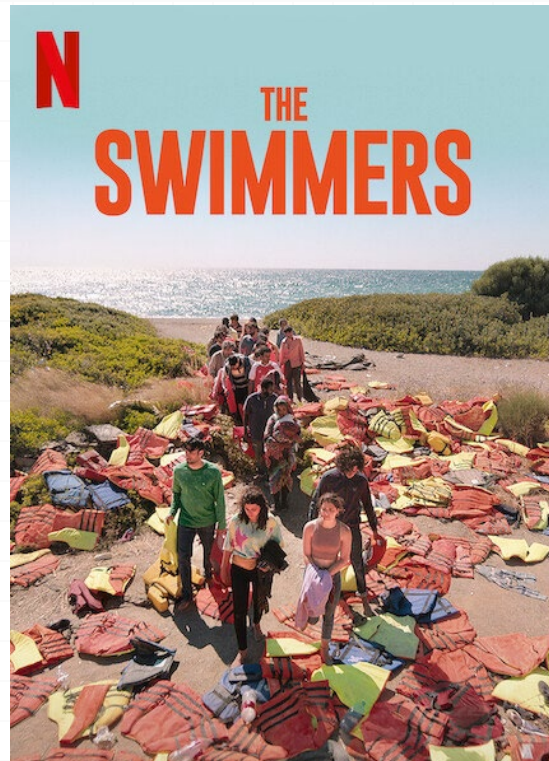
→ Προσφέρεται διαδικτυακά ήδη σε μια ομάδα και θα προσφερθεί ξανά σε δεύτερη ομάδα μετά τα Χριστούγεννα (διαδικτυακά ή διά ζώσης)

Επόμενη συνάντηση

Δευτέρα

24/11/25

8:30 – 13:00

Παράρτημα Παιδαγωγικού
Ινστιτούτου, Λεμεσός

Λεωφόρος Φραγκλίνου Ρούσβελτ 126,
3011 Λεμεσός

Ερωτήσεις; Εισηγήσεις;

Σας ευχαριστούμε
kodikas@cyearn.pi.ac.cy